

OCENA AKTUALNOŚCI I STOPNIA REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI DLA MIASTA PIŁY

Opracowanie: Lider Projekt Sp. z o.o.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Opis założeń Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły i podstawowa charakterystyka obszaru zdegradowanego i rewitalizacji	3
2.1. Obszar rewitalizacji.....	3
2.2. Problemy obszaru rewitalizacji.....	7
2.3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	8
2.4. Cele rewitalizacji.....	8
3. Przedmiot i metodyka oceny Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły w zakresie aktualności i stopnia realizacji.....	9
4. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	11
5. Finansowanie projektów rewitalizacyjnych	21
6. Wskaźniki realizacji celów strategicznych	26
7. Wskaźniki delimitacyjne	27
8. Procesy budowlane	34
9. Wyniki wywiadów indywidualnych i spotkania z Komitetem Rewitalizacji miasta Piły	50
10. Podsumowanie i rekomendacje	51
Spisy tabel, rysunków i fotografii	52

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja to proces, który należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Jest prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Program rewitalizacji jest inicjowany, opracowany i uchwalany przez radę gminy. Stanowi on wieloletni plan działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz tworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju. Pełni on rolę narzędzia planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w procesach rewitalizacji. Aktualnie obowiązujący Gminny program rewitalizacji dla miasta Piły został podjęty Uchwałą Nr XL/548/17 Rady Miasta Piły z dnia 26 września 2017 roku wraz ze zmianą z dnia 27 marca 2018 r. (Uchwała Rady Miasta Piły Nr LI/647/18). Dokument został wpisany do Wykazu programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego.

Samorząd miasta Piły prowadzi działania rewitalizacyjne od 2000 roku. Ogromna skala i zróżnicowanie występujących w Pile problemów rewitalizacyjnych wymusiło zróżnicowane podejście władz miasta do ich rozwiązywania, co przełożyło się również na dokumenty rewitalizacyjne miasta. Na przestrzeni lat 2004 – 2012 na podstawie ustawy o samorządzie gminnym opracowano programy rewitalizacji dla terenów powojсковych, dla terenów przemysłowych oraz dla terenów miejskich. W 2015 roku weszła w życie ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485) tworząca prawne ramy dla przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia rewitalizacji, która w art.3 ust.1 wskazała ww. działania, a także prowadzenie rewitalizacji przez gminy w zakresie ich właściwości jako zadanie własne.

Art. 22 ustawy o rewitalizacji nakłada na organ wykonawczy obowiązek oceny aktualności programów rewitalizacyjnych. Jest to okazja do przyjrzenia się czy zaplanowane przedsięwzięcia są realizowane oraz jakie efekty przynoszą. Rezultatem oceny dokonanej oceny powinno być powzięcie decyzji dotyczącej tego, czy Gminny program rewitalizacji dla miasta Piły wymaga aktualizacji.

2. Opis założeń Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły i podstawowa charakterystyka obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

2.1. Obszar rewitalizacji

W 2020 roku obszar zdegradowany był zamieszkiwany przez niespełna 31 tys. osób, tj. 45% ludności Piły, a obszar rewitalizacji przez niespełna 16,8 tys., tj. około 24% ludności. Liczba ludności zmieniła się w stosunku do roku przyjęcia Programu. Bez zmian pozostały granice obszaru rewitalizacji. Łącznie obszar ten obejmuje 1 272 ha, tj. ok. 12,4% powierzchni całego miasta. Obszar rewitalizacji tworzą zróżnicowane pod względem funkcji i zagospodarowania tereny. Należą do nich tereny zamieszkałe obejmujące granicami Osiedle Śródmieście oraz Osiedle Zamość w części zachodniej, następnie tereny przemysłowe i powojсковe, które w okresie opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji nie były zamieszkałe, pozostając w różnym stopniu zagospodarowane. Szczegółowe dane na temat ludności i powierzchni obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 1 Obszar rewitalizacji – dane liczbowe za rok 2020

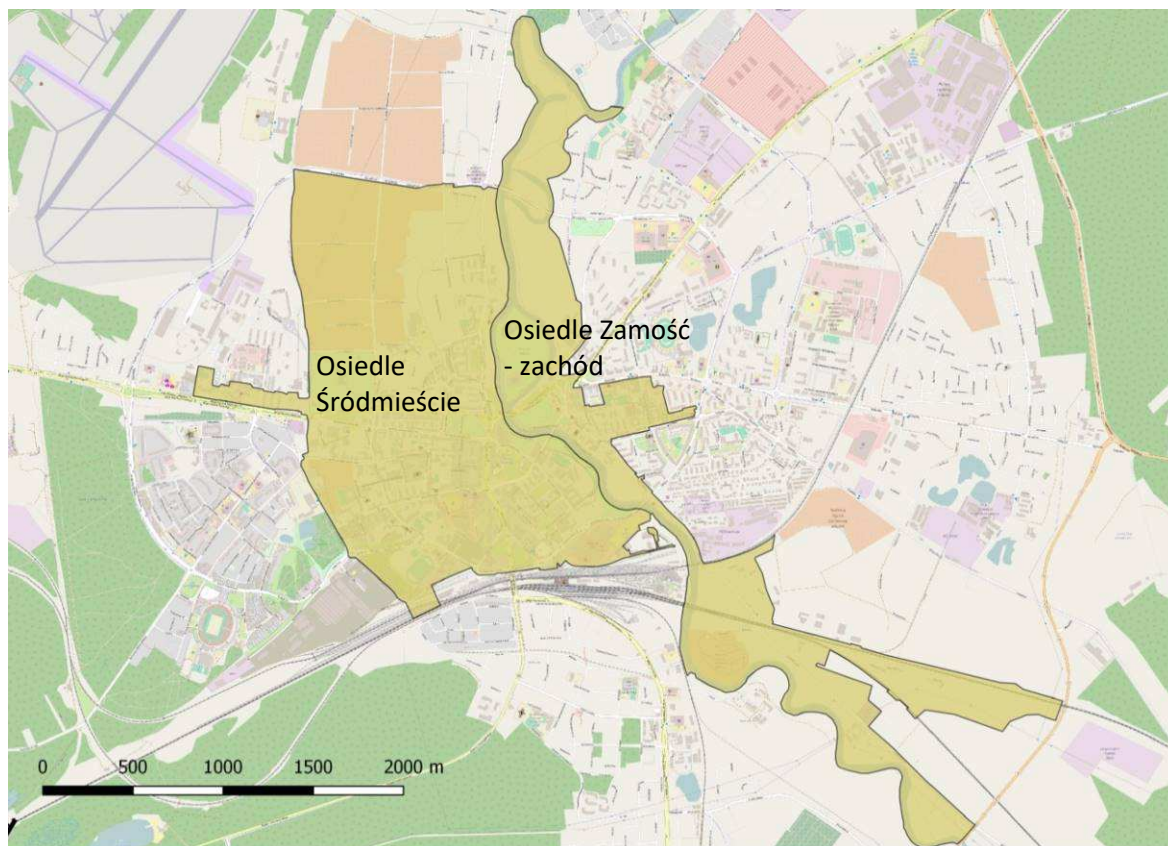
2020 r.	Liczba ludności	Odsetek ludności
Obszar zdegradowany	30 942	45%
Obszar rewitalizacji	16 767	24%
Miasto ogółem	69 191	100%
2020 r.	Powierzchnia (ha)	Odsetek powierzchni miasta ogółem
Obszar rewitalizacji	1 272	12,4%
Obszar rewitalizacji – Osiedle Śródmieście i Osiedle Zamość - zachód	480	4,7%
Obszar rewitalizacji – obszary przemysłowe	246	2,4%
Obszar rewitalizacji – obszary powojkowe	546	5,3%
Miasto ogółem	10 268	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Piły oraz Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

Na rysunkach poniżej zaprezentowano granice obszaru rewitalizacji z podziałem na tereny zamieszkałe, przemysłowe, w tym pokolejowe oraz powojkowe.

Osiedle Śródmieście i Osiedle Zamość – zachód obejmują powierzchnię 480 ha, rozciągając się w obszarach śródmiejskich, centralnych wzdłuż Gwdy.

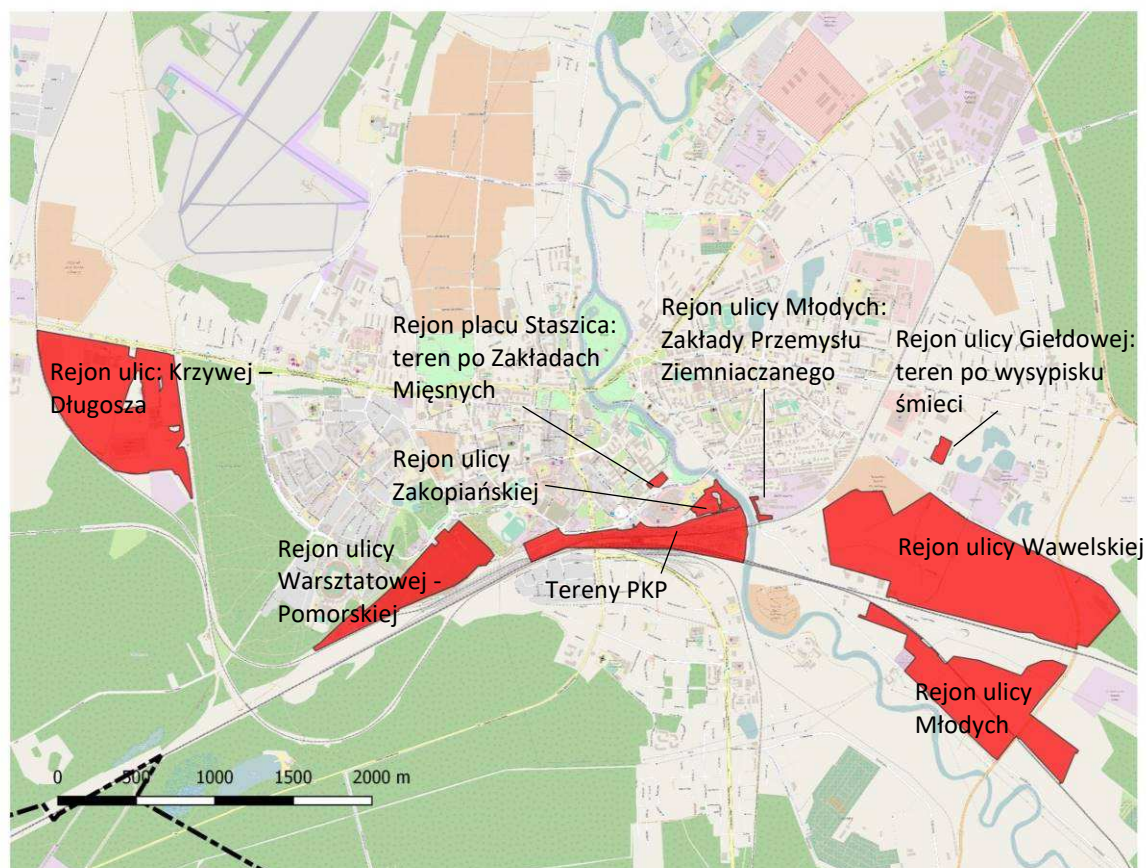
Rysunek 1 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny zamieszkałe

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Pile, opracowanie Lider Projekt Sp. z o.o.

Tereny poprzemysłowe, w tym pokolejowe, to obszar o powierzchni 246 ha, co stanowi 2,4% powierzchni miasta. Rozciągają się na osi wschód-zachód wzdłuż torów kolejowych, ulicy Wawelskiej i Młodych oraz Krzywej i Długosza.

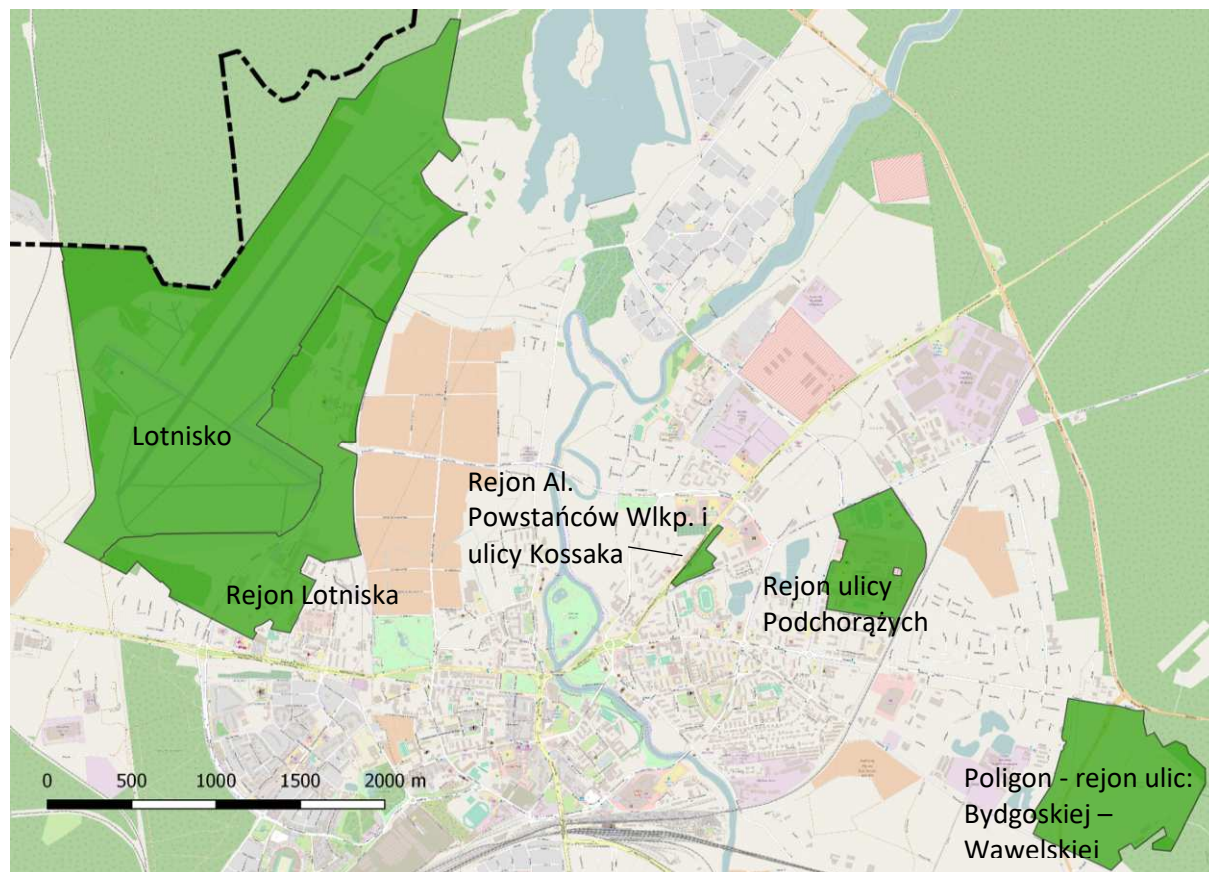
Rysunek 2 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny poprzemysłowe, w tym pokolejowe

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Pile, opracowanie Lider Projekt Sp. z o.o.

Tereny powojkowe stanowią największą część obszaru rewitalizacji to jest 546 ha – 5,3% powierzchni całego miasta. Rozlokowane są w różnych rejonach miasta. Największą powierzchnię stanowią tereny lotniska i rejonu przy lotnisku. Kolejno mniejsze tereny znajdują się w rejonie ulic Bydgoskiej i Wawelskiej, ulicy Podchorążych oraz Powstańców Wlkp. i Kossaka.

Rysunek 3 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny powojkowe

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Pile, opracowanie Lider Projekt Sp. z o.o.

2.2. Problemy obszaru rewitalizacji

W Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w 2017 roku wskazano najważniejsze problemy, które dotyczą obszar rewitalizacji według poszczególnych typów terenów.

Osiedle Śródmieście:

- Szybka depopulacja osiedla.
- Postępujący proces starzenia się mieszkańców.
- Na tle miasta wysoka skala ubóstwa.
- Relatywnie wysokie bezrobocie w porównywaniu do innych części miasta.
- Słabe wyniki osiągnięte przez uczniów szkół.
- Słabo rozwinięte społeczeństwo obywatelskie, niska aktywność społeczna mieszkańców.
- Wysoki poziom przestępczości i brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

- Niski poziom przedsiębiorczości.
- Zły stan techniczny budynków mieszkalnych.
- Słabe wyposażenie w infrastrukturę sportową.
- Nisko oceniana estetyka przestrzeni publicznych.
- Wysoka liczba zdarzeń drogowych.
- Zły stan powietrza atmosferycznego.

Osiedle Zamość:

- Depopulacja osiedla.
- Postępujący proces starzenia się mieszkańców.
- Na tle miasta wysoka skala ubóstwa.
- Relatywnie wysokie bezrobocie w porównywaniu do innych części miasta.
- Słabe wyniki osiągnięte przez uczniów szkół.
- Niskie zaangażowanie społeczne i obywatelskie lokalnej społeczności.
- Nisko oceniany sposób zachowania mieszkańców.
- Niski poziom przedsiębiorczości.
- Słaba kondycja przedsiębiorstw działających na osiedlu.
- Niewystarczająca dostępność miejsc parkingowych.
- Zły stan budynków mieszkalnych.
- Nisko oceniana estetyka przestrzeni publicznych.
- W niektórych częściach osiedla wysoki poziom przestępczości.

Tereny poprzemysłowe i powojkowe:

- Zły stan techniczny zabudowy.
- Zdegradowane przestrzenie publiczne.
- W niektórych przypadkach nieuregulowana sytuacja własnościowa.
- Miejscami słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną lub jej zły stan.
- Dewastacja środowiska przyrodniczego.

2.3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W Gminnym programie rewitalizacji sformułowano wizję stanu po przeprowadzeniu rewitalizacji. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji powinna ona zostać sformułowana w dokumencie. Przyjęto następujące jej brzmienie:

„Zrewitalizowane obszary są bogate swoją różnorodnością, dzięki czemu stanowią odpowiednie miejsce do życia, pracy i wypoczynku. Śródmieście i Zamość zapewniają wysoką jakość zamieszkania, pozwalają aktywnie spędzać wolny czas w dobrze zorganizowanej przestrzeni publicznej i w atrakcyjnych terenach zieleni. Tereny poprzemysłowe i powojkowe dobrze zintegrowane z resztą miasta poprzez swoje nowe zagospodarowanie stymulują kompleksowy rozwój Osiedli Śródmieście i Zamość.”

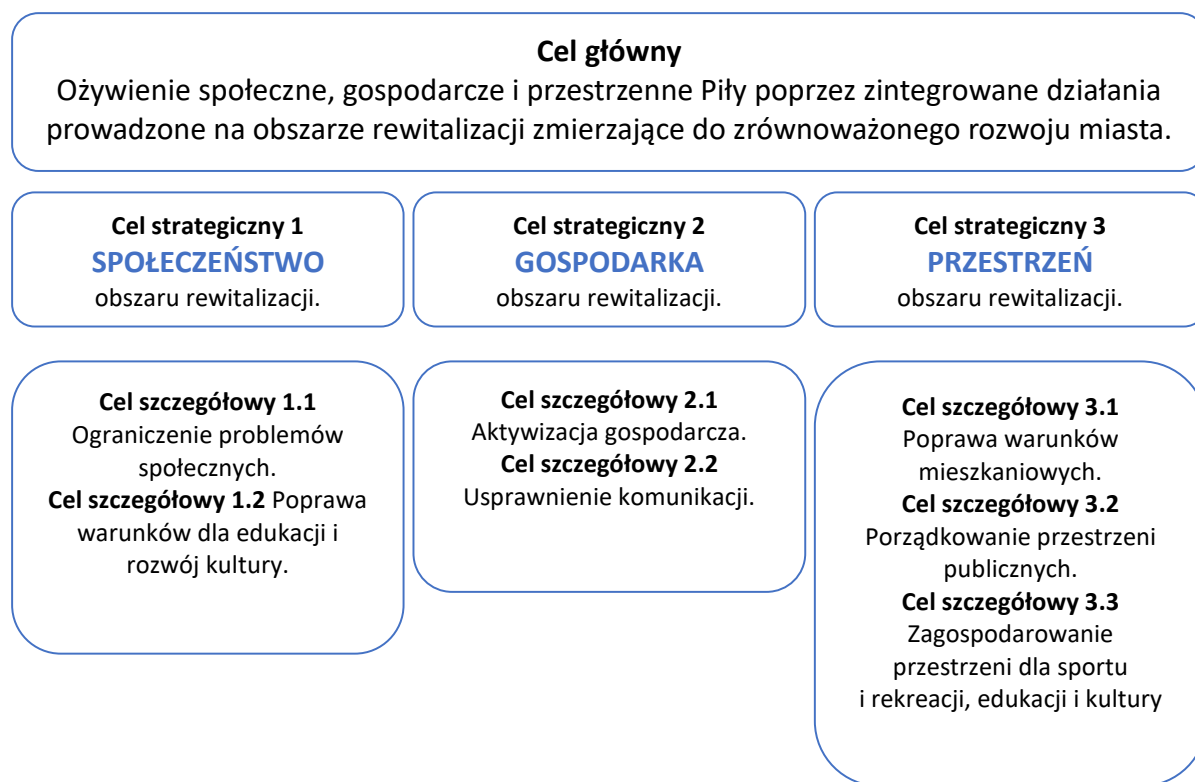
2.4. Cele rewitalizacji

W Gminnym programie rewitalizacji miasto Piła określiło również główne cele związane z procesem rewitalizacji. Ustalono cele strategiczne dotyczące trzech kluczowych obszarów tematycznych: społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń. Każdemu z celów strategicznych przypisano po dwa dodatkowe cele szczegółowe. Aby osiągnąć zakładane cele wyznaczono także przedsięwzięcia

dopasowane do specyfiki obszaru. Omówienie przedsięwzięć zostało zaprezentowane dalej w opracowaniu.

Rysunek 4 Mapa celów GPR

Źródło: Gminny program rewitalizacji dla miasta Piły

3. Przedmiot i metodyka oceny Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły w zakresie aktualności i stopnia realizacji

Chcąc rzetelnie ocenić aktualność programu rewitalizacji i stopień jego realizacji, przeprowadzono analizę danych statystycznych, wykonano badania ankietowe wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, przeprowadzono wywiady indywidualne z przedstawicielami instytucji administracji samorządowej, organizacji pozarządowych i innych instytucji funkcjonujących na terenie miasta. Źródłem informacji było również spotkanie z Komitetem Rewitalizacji miasta Piły.

Przedmiotem badania była realizacja celów rewitalizacji, w tym wskaźników realizacji celów, przedsięwzięć rewitalizacyjnych (ich realizacja oraz aktualność) oraz zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji pod względem procesów budowlanych. Badaniem objęto także aktualność granic obszaru rewitalizacji.

Dane statystyczne, które zostały objęte analizą, zebrano z różnych źródeł w zależności od ich typu. Zebrano aktualne dane (za rok 2020), za pomocą których wyznaczony był w 2017 roku obszar zdegradowany i rewitalizacji, aby móc ustalić, czy poprawia się sytuacja na obszarze rewitalizacji i czy nadal pozostaje rejonem miasta, w którym występuje koncentracja problemów społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno-technicznych i środowiskowych.

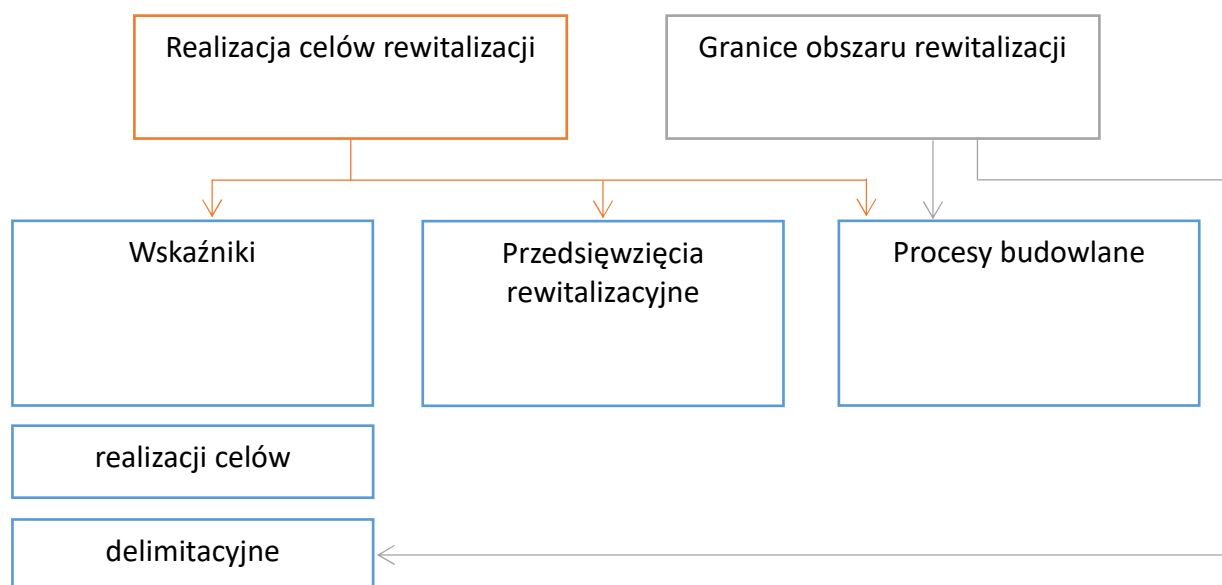
Od realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych zebrano informacje dotyczące stopnia realizacji przedsięwzięć oraz, w przypadku ich rozpoczęcia i/lub zakończenia, osiągniętych efektów.

W lipcu 2021 r. przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, z ponad 400 osobami. Zadano im pytania o ocenę obszaru pod względem wybranych kryteriów. Te same pytania zadano mieszkańcom obszaru zdegradowanego podczas prac nad Gminnym programem rewitalizacji dla miasta Piły. Porównanie wyników obu badań pozwoliło odpowiedzieć na pytanie, czy w opinii mieszkańców obszaru rewitalizacji proces ożywienia społecznego, gospodarczego, przestrzenno-technicznego i środowiskowego przebiega poprawnie.

Wywiady indywidualne oraz dyskusja podczas posiedzenia Komitet Rewitalizacji miasta Piły dostarczyły pogłębionych wniosków o charakterze jakościowym.

Należy uznać, że Gminny program rewitalizacji jest aktualny, jeśli proces rewitalizacji nie zakończył się, zdefiniowane problemy i cele są aktualne, a przedsięwzięcia, które nie zostały jeszcze zrealizowane są nadal planowane do realizacji. Przesłanką z kolei do aktualizacji Programu będą wnioski, że należy zmienić hierarchię problemów i celów lub wprowadzić nowe, a w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych, należy niektóre usunąć, zmodyfikować lub wprowadzić nowe. Program należy zaktualizować, jeśli także granice obszaru wymagają korekty, na przykład ze względu na osiągnięcie w wybranych rejonach obszaru zakładanych efektów. Wiązać się będzie z tym wniosek, że proces rewitalizacji w tych rejonach jest zakończony lub na tyle zaawansowany, że dalsza intensywna interwencja ze środków publicznych nie ma uzasadnienia.

Rysunek 5 Przedmiot oceny

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej znajduje się zbiorcze zestawienie zaplanowanych przedsięwzięć z adnotacją o stanie jego realizacji. Dokładny opis przedsięwzięć, sposób i stan realizacji znajduje się w załączniku 1.

4. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały podzielone w Gminnym programie rewitalizacji dla miasta Piły na projekty podstawowe i uzupełniające. Wszystkie zostały przypisane celom rewitalizacji. W tabelach poniżej zaprezentowano zaplanowane projekty oraz ich stopień realizacji na dzień 31 grudnia 2020 r. Mapa obrazująca realizację projektów rewitalizacyjnych stanowi załącznik nr 3 do opracowania.

Na 96 zaplanowanych projektów (niektóre projekty uzupełniające zostały zdefiniowane jako grupa działań służących realizacji celów) 37 projektów, tj. ok. 39% nie zostało rozpoczętych. Najczęściej powodem nierozpoczęcia projektów jest brak środków finansowych. Planując projekty rewitalizacyjne, brano pod uwagę dostępność funduszy zewnętrznych, w tym unijnych na rewitalizację. Brak uzyskania finansowania na zaplanowane zadania może skutkować rezygnacją z realizacji projektów. Na dzień 31 grudnia 2020 r. zadeklarowano rezygnację z realizacji 7 projektów. Trudno obecnie stwierdzić, czy z listy projektów nierozpoczętych również zostaną usunięte kolejne projekty. 34, tj. 35% wszystkich projektów oznaczono jako „w trakcie realizacji”, a 17 projektów, tj. 18% zakończono. **Uwzględniając fakt, że blisko 47% projektów nie zostało rozpoczętych, w tym część nie zostanie zrealizowana, należy stwierdzić, że Gminny program rewitalizacji dla miasta Piły będzie wymagał aktualizacji.** Zrealizowane projekty lub „w trakcie realizacji” wnoszą bardzo wiele do procesu rewitalizacji w każdym wymiarze.

Przykładem zrealizowanego projektu o charakterze społecznym i technicznym jest modernizacja energetyczna noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet w Pile.

Fotografia 1 Budynek noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet w Pile po modernizacji

Źródło: Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pile

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pile realizuje prócz bieżącego wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym projekty rewitalizacyjne. Na przykład w ramach projektu pn. „KOMPAS - kompetencje i pasja” udzielono wsparcia o charakterze psychologicznym, prawnym, czy zawodowym 146 osobom z obszaru rewitalizacji.

W ramach celu strategicznego dotyczącego poprawy warunków dla edukacji i kultury zrealizowano m.in. modernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 1, przeprowadzono remont budynku Regionalnego Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile oraz Klubu Seniora. W mniejszym zakresie realizowane są projekty miękkie. Jednym ze zrealizowanych jest projekt pn. „Szkolenia lotnicze dla dzieci i młodzieży w Pile”.

Fotografia 2 Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 po rewitalizacji

Źródło: Urząd Miasta Piły

Stosunkowo dużo projektów realizowanych jest w celu aktywizacji gospodarczej obszaru rewitalizacji. Są to zarówno projekty miękkie – doradczo-szkoleniowe (np. „Pilska Akademia Start-up’ów”, „Wsparcie inkubacji pilskich przedsiębiorstw z sektora MSP”), jak i projekty infrastrukturalne, w tym uzbrojenie pod aktywizację gospodarczą terenów przemysłowych w rejonie ulicy Młodych i Wawelskiej.

Fotografia 3 Wsparcie inkubacji pilskich przedsiębiorstw z sektora MSP

Źródło: Urząd Miasta Piły

W celu usprawnienia komunikacji zrealizowany został projekt „Rozwój miejskiego zbiorowego transportu niskoemisyjnego wraz z systemem zarządzania komunikacją miejską w Pile” Centrum przesiadkowe ul. 1 Maja wraz z zatokami autobusowym. Dwa projekty związane z gospodarką niskoemisyjną i poprawą mobilności miejskiej na dzień 31 grudnia 2020 r. były w trakcie realizacji. Trwają również prace nad uruchomieniem lotniska cywilnego użytku publicznego o ograniczonej certyfikacji w Pile.

Fotografia 4 Realizacja projektu „Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile” – przy ulicy Wawelskiej

Źródło: Urząd Miasta Piły

W ramach celu strategicznego pn. „Poprawa warunków mieszkaniowych” realizowane są lub zakończone projekty dotyczące remontów i modernizacji budynków mieszkalnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni wokół, w tym zieleni wewnątrzsiedlowej, podwórek oraz ulic.

Fotografia 5 Modernizacja budynku mieszkalnego przy ulicy Towarowej

Źródło: Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pile

Fotografia 6 Modernizacja budynku mieszkalnego przy ulicy O.M. Kolbe

Źródło: Miejski Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Pile

W celu porządkowania przestrzeni publicznych zrealizowano projekt dotyczący zagospodarowania terenu u zbiegu ulic Młodych i Węglowej w Pile oraz modernizacji oświetlenia przy ul. Świętojańskiej. Rozbudowywane są ciągi pieszo-rowerowe.

Bardzo widoczne w przestrzeni miejskiej są inwestycje realizowane w ramach celu związanego z zagospodarowaniem przestrzeni dla sportu i rekreacji. Między innymi rozbudowywane jest Centrum Sportowo-Rekreacyjne „Aquapark, rewitalizowane są tereny nadrzeczne, na których powstała bardzo atrakcyjna w skali regionu i kraju infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

Fotografia 7 Nowa infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenach nadrzecznych

Źródło: Urząd Miasta Piły

Lista projektów rewitalizacyjnych ze wskazaniem stopnia realizacji projektów została zamieszczona w tabelach poniżej, natomiast w załączniku nr 1 do opracowania przedstawiono szczegółowe informacje o projektach, w tym opis realizacji i jej efekty.

Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 1.1

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 1.1 Ograniczenie problemów społecznych.	13	5	3	3
1.1.1	Do startu gotowi - hop	1			
1.1.2	Podaruj mi trochę piękna	1			
1.1.3	Pilska przyroda to nasza przygoda	1			
1.1.4	SWAP Party Piła	1			
1.1.5	Grajmy w zielone	1			
1.1.6	Niech wyjdą z cienia podwórkowe wspomnienia	1			
1.1.7	Organizacja wyrównawczych warsztatów integracyjnych wraz z zapleczem pedagogiczno-opiekuńczym				1
1.1.8	Klub dla dzieci i młodzieży - organizacja zajęć edukacyjnych		1		
1.1.9	Modernizacja energetyczna noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet w Pile			1	
1.1.10	Rewitalizacja budynku Domu Pomocy Społecznej w Pile		1		

1.1.11	Modernizacja energetyczna noclegowni dla osób bezdomnych i miejsca wydawania posiłków dla najuboższych z terenu miasta Piły	1			
1.1.12	Projekty uzupełniające mające na celu ograniczenie problemów społecznych. Zakresy projektów i koszty określone zostaną na etapie przygotowania przedsięwzięć.	-	-	-	-
1.1.13	Integracyjne warsztaty: Akademia Innowacyjności				1
1.1.14	Integracyjne warsztaty: Nauka i sztuka				1
1.1.15	Wspólnie możemy więcej	1			
1.1.16	Wsparcie dla potrzebujących pomocy	1			
1.1.17	Alternatywa KIS	1			
1.1.18	Pilskie Dni Sąsiada	1			
1.1.19	KOMPAS - kompetencje i pasja			1	
1.1.20	NIE dla wykluczenia społecznego		1		
1.1.21	Poprawa bezpieczeństwa		1		
1.1.22	Poprawa dostępu do usług społecznych w powiecie pilskim	1			
1.1.23	Wsparcie dla osób starszych, niesamodzielnych, w tym niepełnosprawnych z terenu powiatu pilskiego		1		
1.1.24	Aktywne włączenie w Pile	1			
1.1.25	Aktywna integracja i rewitalizacja w powiecie pilskim			1	

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 3 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 1.2

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 1.2 Poprawa warunków dla edukacji i rozwój kultury.	7	8	5	3
1.2.1	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSi - obiekty oświatowe w Pile			1	
1.2.2	Remonty i termomodernizacja miejskich obiektów oświatowych wraz z zagospodarowaniem otoczenia w Pile		1		
1.2.3	Budowa integracyjnej hali sportowej i integracyjnego wielofunkcyjnego boiska sportowego Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Pile				1
1.2.4	Nowa Parowozownia		1		
1.2.5	Modernizacja i rozbudowa Muzeum Stanisława Staszica w Pile		1		
1.2.6	Remont budynku Regionalnego Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile			1	
1.2.7	Modernizacja energetyczna Klubu Seniora w Pile			1	
1.2.8	Rewitalizacja pl. Zwycięstwa w Pile-budowa mediатеki, z zagospodarowaniem otoczenia		1		

1.2.9	Centrum Sportowo-Edukacyjne "Oratorium im. bł. Zefiryna Namuncura" w Pile	1			
1.2.10	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku administracyjno-biurowego oraz magazynowego na internat (bursę) i sale dydaktyczne Centrum Kształcenia „Wiedza” w Pile		1		
1.2.11	Utworzenie Centrum Integracji Społeczno-Kulturalno-Naukowej „Centrum ISKRA” w Pile		1		
1.2.12	Remont elewacji budynku głównego Szkoły Policji w Pile wraz z budową wewnętrznej sieci monitoringu			1	
1.2.13	Remont zabytkowego kościoła w Parafii Świętej Rodziny w Pile		1		
1.2.14	Projekty uzupełniające mające na celu poprawę warunków dla edukacji i rozwoju kultury. Zakresy projektów i koszty określone zostaną na etapie przygotowania przedsięwzięć.	-	-	-	-
1.2.15	Integracyjne zajęcia sportowe: Lekka atletyka dla każdego				1
1.2.16	Integracyjne zajęcia sportowe: Szybkość i siła				1
1.2.17	Remont zabytkowego kościoła parafialnego pw. św. Stanisława Kostki w Pile	1			
1.2.18	Szkolenia lotnicze dla dzieci i młodzieży w Pile			1	
1.2.19	Eko aktywni i kreatywni	1			
1.2.20	Piła -warto tu mieszkać!	1			
1.2.21	Miasto przyjazne dzieciom	1			
1.2.22	Integracja mieszkańców osiedla Śródmieście	1			
1.2.23	Zielona Piła – powszechna segregacja odpadów na terenach sportowo –rekreacyjnych i w obiektach użyteczności publicznej w Pile		1		
1.2.24	Dzieci i młodzież skarbem ludzkości. Działalność Oratorium im. bł. Zefiryna Namuncura w Pile	1			

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 2.1

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 2.1 Aktywizacja gospodarcza.	4	7	3	1
2.1.1	Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia I etap			1	
2.1.2	Rewitalizacja obszarów przemysłowych na terenie miasta Piły –rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia II etap		1		
2.1.3	Rewitalizacja rejonu ulicy Długosza i Krzywej w Pile w celu poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej		1		

2.1.4	Pilska Akademia Start-up'ów			1	
2.1.5	Wsparcie inkubacji pilskich przedsiębiorstw z sektora MSP			1	
2.1.6	Sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna w ul. Krzywej w Pile		1		
2.1.7	Budowa sieci ciepłowniczej –rejon ul. Długosza i Krzywej oraz rejon ul. Wawelskiej i Młodych (dawna Walki Młodych)		1		
2.1.8	Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych na terenie miasta Piły –rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia III etap	1			
2.1.9	Działania na rzecz przygotowania terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej		1		
2.1.10	Rozbudowa i przebudowa budynku przy ul. Okrzei 8 w Pile z przeznaczeniem na hotel apartamentowy		1		
2.1.11	Eko Klaster -poprawa funkcjonalności i infrastruktury Klastra motoryzacyjnego	1			
2.1.12	Remont elewacji i klatki schodowej, zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych budynku Inwest-Park w Pile	1			
2.1.13	Budowa/wymiana rurociągu tłocznego DN 400/500 z przepompowni przy ul. Śmiłowskiej w Pile, na odcinku od przepompowni do komory K1		1		
2.1.14	Budowa dwóch elektrowni fotowoltaicznych o mocy 2,0 MW oraz jednej o mocy 1,5 MW				1
2.1.15	Sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna i deszczowa w rejonie ul. Bydgoskie Przedmieście w Pile	1			

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 5 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 2.2

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 2.2 Usprawnienie komunikacji.	2	3	1	0
2.2.1	Przebudowa ul. Młodych (dawna Walki Młodych) w rejonie między skrzyżowaniem z ul. Węglową, a skrzyżowaniem z ul. Rybacką w Pile	1			
2.2.2	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile - I etap		1		
2.2.3	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile - II etap		1		
2.2.4	„Rozwój miejskiego zbiorowego transportu niskoemisyjnego wraz z systemem zarządzania komunikacją miejską w Pile” Centrum przesiadkowe ul. 1 Maja wraz z zatokami autobusowym			1	
2.2.5	Przedłużenie ul. Zakopiańskiej do przystani kajakowej nad Gwdą w Pile	1			

2.2.6	Uruchomienie lotniska cywilnego użytku publicznego o ograniczonej certyfikacji w Pile		1		
-------	---	--	---	--	--

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 6 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.1

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 3.1 Poprawa warunków mieszkaniowych	6	6	2	0
3.1.1	Remonty i termomodernizacje budynków mieszkalnych komunalnych		1		
3.1.2	Remonty i termomodernizacje budynków mieszkalnych wspólnot mieszkaniowych		1		
3.1.3	Zagospodarowanie i rewitalizacja podwórek wspólnot mieszkaniowych w Pile		1		
3.1.4	Zagospodarowanie i rewitalizacja podwórek w Pile	1			
3.1.5	Budowa placu zabaw w rejonie ulic Młodych (dawna Walki Młodych) - Rybacka w Pile	1			
3.1.6	Zagospodarowanie terenu zieleni wewnątrzsiedlowej przy ul. 14 Lutego w Pile		1		
3.1.7	Rewitalizacja budynku użytkowego przy ul. 11 Listopada 3a w Pile			1	
3.1.8	Nowe budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne w Pile (ul. Żeleńskiego, ul. Kujawska, ul. Sikorskiego)	1			
3.1.9	Rewitalizacja obszaru w kwartale ulic: gen. Sikorskiego, Spacerowa (dawna Boh. Stalingradu) i Kilińskiego w Pile	1			
3.1.10	Rewitalizacja terenu w rejonie ulic: Al. Jana Pawła II, Budowlanych, Wodnej w Pile	1			
3.1.11	Rewitalizacja kwartału ulic: gen. Sikorskiego, Śródmiejska, Kilińskiego, Pl. Zwycięstwa w Pile			1	
3.1.12	Rewitalizacja rejonu ulic Towarowej i Zygmunta Starego w Pile		1		
3.1.13	Rozbiórka budynków mieszkalnych, z uporządkowaniem terenów w rejonie ul. Młodych (dawna Walki Młodych) w Pile	1			
3.1.14	Przebudowa ul. Rodła w Pile		1		

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 7 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.2

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 3.2 Porządkowanie przestrzeni publicznych	2	2	2	1
3.2.1	Zagospodarowanie terenu u zbiegu ulic Młodych (dawna Walki Młodych) - Węglowej w Pile			1	

3.2.2	Rewitalizacja przestrzeni publicznych miasta Piły – rozbudowa systemu ciągów pieszo-rowerowych z infrastrukturą		1		
3.2.3	Plac Konstytucji 3 Maja w Pile – infrastruktura usługowa	1			
3.2.4	Rewitalizacja terenu w rejonie deptaku ks. Stanisława Olędzkiego w Pile	1			
3.2.5	Poprawa stanu technicznego schronu przeciwlotniczego na Placu Zwycięstwa w Pile		1		
3.2.6	Zabezpieczenie targowisk na osiedlu Zamość oraz na osiedlu Śródmieście w Pile				1
3.2.7	Modernizacja oświetlenia zewnętrznego przy ul. Świętojańskiej 10 ABC w Pile			1	

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 8 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.3

Numer	Nazwa projektu	Nierozpoczęty	W trakcie realizacji	Zrealizowany	Odstąpienie od realizacji
	Cel szczegółowy 3.3 Zagospodarowanie przestrzeni dla sportu i rekreacji, edukacji i kultury	3	3	1	0
3.3.1	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych miasta Piły - rewitalizacja terenów nadrzecznych		1		
3.3.2	Aktywni w przestrzeni miejskiej –budowa boiska wielofunkcyjnego i rewitalizacja przestrzeni przy kościele pw. Świętej Rodziny w Pile	1			
3.3.3	Adaptacja przestrzeni Parku Miejskiego im. Stanisława Staszica w Pile na cele zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta	1			
3.3.4	Powiatowe Centrum Rodzinno-Rekreacyjno-Sportowe w Pile			1	
3.3.5	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych miasta Piły – rozbudowa Centrum Sportowo Rekreacyjnego „Aquapark” w Pile		1		
3.3.7	Rewitalizacja obiektów lotniskowych przy ul. Koszalińskiej w Pile – hangar lotniczy, magazyn i budynek użytkowy z otoczeniem	1			

Źródło: Dane realizatorów projektów

Na obszarze rewitalizacji w analizowanym okresie realizowanych było wiele projektów, które nie stanowiły katalogu projektów wymienionych w Gminnym programie rewitalizacji, ale z uwagi na zakres i charakter można zaliczyć do przedsięwzięć mających wpływ na osiągnięcie celów rewitalizacji. Oto kilka przykładowych większych inwestycji:

- tereny przemysłowe: remont dworca PKP; obiekt handlowy Media Markt i Decathlon ul. Zygmunta Starego,
- Osiedle Śródmieście: akademik Szkoły Policji przy pl. Staszica, obiekt biurowo-usługowy Onyx ul. Witaszka, Arche Hotel Piła przy ul. Piłsudskiego,

- Osiedle Zamość – zachód: termomodernizacja i remont, z zagospodarowaniem otoczenia Zespołu Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Pile przy ul. Młodych.

Szersze analizy procesów budowlanych w obszarze rewitalizacji zostały przedstawione w 8.

5. Finansowanie projektów rewitalizacyjnych

Do 31 grudnia 2020 roku na realizację projektów rewitalizacyjnych wydatkowano łącznie blisko 141 mln zł, co stanowiło około 30% planu finansowego zawartego w Gminnym programie rewitalizacji dla miasta Piły. Projekty podstawowe zostały w tym czasie zrealizowane za ok. 110 mln zł. Projekty rewitalizacyjne są realizowane głównie ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, w tym z budżetu gminy Piła oraz ze środków unijnych w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Łącznie z tych źródeł pochodzi ponad 87% wydatków na projekty. Biorąc pod uwagę fakt, że wiele projektów jest w trakcie realizacji, należy spodziewać się wzrostu wydatków na projekty rewitalizacyjne. **Na podstawie danych dotyczących finansowania projektów można stwierdzić, że realizacja Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły jest na nieco niższym poziomie niż zakładano. Zgodnie z szacunkowymi ramami finansowymi projektów zawartymi w Gminnym programie rewitalizacji (po zmianie) na koniec grudnia 2020 r. wydatkowanie powinno być na poziomie ponad 184 mln zł.** Szczegółowe dane dotyczące finansowania projektów rewitalizacyjnych zostały przedstawione w tabelach poniżej.

Tabela 9 Finansowanie projektów rewitalizacyjnych według typów projektów (podstawowe, uzupełniające)

Ogółem	Zakładane nakłady wg GPR		Realizacja 31.12.2020	
	zł	%	zł	%
	475 030 195,00	100,00	140 911 930,06	100,00
Projekty podstawowe	334 063 247,00	70,32	110 435 518,98	78,37
Projekty uzupełniające	140 966 948,00	29,68	30 476 411,08	21,63

Źródło: Dane realizatorów projektów

Tabela 10 Finansowanie projektów rewitalizacyjnych według źródeł

Numer projektu	Nazwa projektu	Stopień realizacji	Finansowanie /zł/							Poniesione koszty ogółem /zł/
			wkład własny JST	pozostały krajowy wkład publiczny	WRPO 2014 +	pozostałe środki unijne	pożyczki, kredyty	środki prywatne	inne	
1.1.8	Klub dla dzieci i młodzieży -organizacja zajęć edukacyjnych	w trakcie	-	-	-	-	-	1 000,00	-	1 000,00
1.1.9	Modernizacja energetyczna noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet w Pile	zrealizowany	199 014,15	-	675 228,95	-	130 000,00	-	-	1 004 243,10
1.1.10	Rewitalizacja budynku Domu Pomocy Społecznej w Pile	w trakcie	130 036,06	-	-	-	-	-	-	130 036,06
1.1.11	Modernizacja energetyczna noclegowni dla osób bezdomnych i miejsca wydawania posiłków dla najuboższych z terenu miasta Piły	w trakcie	26 082,60	-	-	-	-	-	-	26 082,60
1.1.19	KOMPAS- kompetencje i pasja	zrealizowany	224 145,00	-	1 270 153,00	-	-	-	-	1 494 298,00
1.1.20	NIE dla wykluczenia społecznego	w trakcie	-	-	-	-	-	-	-	0,00
1.1.21	Poprawa bezpieczeństwa	w trakcie	-	-	-	-	-	-	-	0,00
1.1.22	Poprawa dostępu do usług społecznych w powiecie pilskim	zrealizowany	99 999,92	-	1 541 940,28	-	-	-	-	1 641 940,20
1.1.23	Wsparcie dla osób starszych, niesamodzielných, w tym niepełnosprawnych z terenu powiatu pilskiego	w trakcie	140 666,67	-	1 860 779,12	-	-	-	-	2 001 445,79
1.1.25	Aktywna integracja i rewitalizacja w powiecie pilskim	zrealizowany	681,25	-	412 993,75	-	-	45 744,92	-	459 419,92
1.2.1	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSi - obiekty oświatowe w Pile	zrealizowany	2 258 832,00	-	3 740 152,00	-	-	-	-	5 998 984,00
1.2.2	Remonty i termomodernizacja miejskich obiektów oświatowych wraz z zagospodarowaniem otoczenia w Pile	w trakcie	852 444,68	-	6 745 246,55	-	-	-	-	7 597 691,23
1.2.4	Nowa Parowozownia	w trakcie	-	1 026 724,71	-	-	-	-	-	1 026 724,71
1.2.5	Modernizacja i rozbudowa Muzeum Stanisława Staszica w Pile	w trakcie	49 200,00	-	-	-	-	-	-	49 200,00
1.2.6	Remont budynku Regionalnego Centrum Kultury –Fabryka Emocji w Pile	zrealizowany	1 249 803,84	-	1 039 396,16	-	-	-	-	2 289 200,00

1.2.7	Modernizacja energetyczna Klubu Seniora w Pile	zrealizowany	414 159,39	-	-	-	-	-	-	414 159,39
1.2.8	Rewitalizacja pl. Zwycięstwa w Pile-budowa mediateki, z zagospodarowaniem otoczenia	w trakcie	179 039,00	-	-	181 419,00	-	-	-	360 458,00
1.2.10	Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania budynku administracyjno-biurowego oraz magazynowego na internat (bursę) i sale dydaktyczne Centrum Kształcenia „Wiedza” w Pile	w trakcie	-	-	-	-	300 000,00	2 532 000,00	-	2 832 000,00
1.2.11	Utworzenie Centrum Integracji Społeczno-Kulturalno-Naukowej „Centrum ISKRA” w Pile	w trakcie	702 817,53	330 172,05	2 476 290,35	-	-	-	-	3 509 279,93
1.2.12	Remont elewacji budynku głównego Szkoły Policji w Pile wraz z budową wewnętrznej sieci monitoringu	zrealizowany	-	3 500 000,00	-	-	-	-	-	3 500 000,00
1.2.13	Remont zabytkowego kościoła w Parafii Świętej Rodziny w Pile	w trakcie	400 000,00	-	-	-	-	-	250 000,00	650 000,00
1.2.18	Szkolenia lotnicze dla dzieci i młodzieży w Pile	zrealizowany	13 200,00	-	-	-	-	46 700,00	-	59 900,00
1.2.23	Zielona Piła –powszechna segregacja odpadów na terenach sportowo-rekreacyjnych i w obiektach użyteczności publicznej w Pile	w trakcie	-	-	37 629,00	-	-	-	20 944,00	58 573,00
2.1.1	Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły –rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia I etap	zrealizowany	5 096 466,00	-	-	117 658,00	-	-	-	5 214 124,00
2.1.2	Rewitalizacja obszarów przemysłowych na terenie miasta Piły –rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia II etap	w trakcie	9 257 824,00	-	2 927 867,00	561 326,00	-	-	-	12 747 017,00
2.1.3	Rewitalizacja rejonu ulicy Długosza i Krzywej w Pile w celu poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej	w trakcie	307 142,00	-	-	-	-	-	-	307 142,00
2.1.4	Piłska Akademia Start-up’ów	zrealizowany	-	-	-	2 005,00	-	9 000,00	1 492,00	12 497,00
2.1.5	Wsparcie inkubacji piłskich przedsiębiorstw z sektora MSP	zrealizowany	1 334,00	-	-	3 637,00	-	-	-	4 971,00
2.1.6	Sieć wodociągowa, kanalizacja sanitarna w ul. Krzywej w Pile	w trakcie	-	-	-	-	-	-	34 176,04	34 176,04
2.1.7	Budowa sieci ciepłowniczej –rejon ul. Długosza i Krzywej oraz rejon ul. Wawelskiej i Młodych (dawna Walki Młodych	w trakcie	-	-	-	-	-	-	873 878,30	873 878,30

2.1.9	Działania na rzecz przygotowania terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej	w trakcie	-	-	-	-	-	-	-	0,00
2.1.10	Rozbudowa i przebudowa budynku przy ul. Okrzei 8 w Pile z przeznaczeniem na hotel apartamentowy	w trakcie	-	-	-	-	-	55 585,00	-	55 585,00
2.1.13	Budowa/wymiana rurociągu tłocznego DN 400/500 z przepompowni przy ul. Śmiłowskiej w Pile, na odcinku od przepompowni do komory K1	w trakcie	-	187 500,00	-	-	-	-	400 988,25	588 488,25
2.2.2	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile - I etap	w trakcie	19 292 034,39	-	23 952 122,00	198 238,00	-	-	-	43 442 394,39
2.2.3	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile - II etap	w trakcie	1 291 539,00	-	-	-	-	-	-	1 291 539,00
2.2.4	Rozwój miejskiego zbiorowego transportu niskoemisyjnego wraz z systemem zarządzania komunikacją miejską w Pile” Centrum przesiadkowe ul. 1 Maja wraz z zatokami autobusowym	zrealizowany	619 422,98	-	429 208,80	-	-	-	-	1 048 631,78
2.2.6	Uruchomienie lotniska cywilnego użytku publicznego o ograniczonej certyfikacji w Pile	w trakcie	16 239,80	-	-	-	-	-	-	16 239,80
3.1.1	Remonty i termomodernizacje budynków mieszkalnych komunalnych	w trakcie	480 843,41	-	2 524 427,90	-	-	-	-	3 005 271,31
3.1.2	Remonty i termomodernizacje budynków mieszkalnych wspólnot mieszkaniowych	w trakcie	-	-	-	-	1 038 436,38	154 984,30	-	1 193 420,68
3.1.3	Zagospodarowanie i rewitalizacja podwórek wspólnot mieszkaniowych w Pile	w trakcie	-	-	-	-	275 798,10	-	208 895,91	484 694,01
3.1.6	Zagospodarowanie terenu zieleni wewnątrzsiedlowej przy ul. 14 Lutego w Pile	w trakcie	17 712,00	-	-	-	-	-	-	17 712,00
3.1.7	Rewitalizacja budynku użytkowego przy ul. 11 Listopada 3a w Pile	zrealizowany	-	-	-	-	-	-	135 853,76	135 853,76
3.1.11	Rewitalizacja kwartału ulic: gen. Sikorskiego, Śródmiejska, Kilińskiego, Pl. Zwycięstwa w Pile	zrealizowany	-	-	-	-	-	150 000,00	-	150 000,00
3.1.12	Rewitalizacja rejonu ulic Towarowej i Zygmunta Starego w Pile	w trakcie	-	-	-	-	-	-	-	0,00
3.1.14	Przebudowa ul. Rodła w Pile	w trakcie	129 879,82	-	-	-	-	-	-	129 879,82
3.2.1	Zagospodarowanie terenu u zbiegu ulic Młodych (dawna Walki Młodych) -Węglowej w Pile	zrealizowany	152 988,01	-	-	-	-	-	-	152 988,01

3.2.2	Rewitalizacja przestrzeni publicznych miasta Piły –rozbudowa systemu ciągów pieszo-rowerowych z infrastrukturą (al. Jan Pawła II, ul. Koszalińska, bulwary rejon ul. Wodnej i ul Młodych)	w trakcie	62 017,00	-	-	-	-	-	-	62 017,00
3.2.5	Poprawa stanu technicznego schronu przeciwlotniczego na Placu Zwycięstwa w Pile	w trakcie	-	-	-	-	-	-	-	0,00
3.2.7	Modernizacja oświetlenia zewnętrznego przy ul. Świętojańskiej 10 ABC w Pile	zrealizowany	-	-	-	-	-	-	3 650,00	3 650,00
3.3.1	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych miasta Piły -rewitalizacja terenów nadrzecznych	w trakcie	4 377 313,02	1 180 079,32	8 850 597,34	760 143,00	-	-	-	15 168 132,68
3.3.4	Powiatowe Centrum Rodzinno-Rekreacyjno-Sportowe w Pile	zrealizowany	3 024 012,49	367 447,86	2 755 858,95	-	-	-	-	6 147 319,30
3.3.5	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych miasta Piły –rozbudowa Centrum Sportowo Rekreacyjnego „Aquapark” w Pile	w trakcie	10 600 176,00	2 919 496,00	-	-	-	-	-	13 519 672,00
PODSUMOWANIE		zł	61 667 066,01	9 511 419,94	61 239 891,15	1 824 426,00	1 744 234,48	2 995 014,22	1 929 878,26	140 911 930,06
		%	43,76	6,75	43,46	1,29	1,24	2,13	1,37	100,00

Źródło: Dane realizatorów projektów, stan na 31.12.2020 r.

Szacowano na etapie opracowania Programu, że wśród źródeł finansowania środki publiczne stanowią łącznie 84,2 %, a środki prywatne łącznie 15,8%. Analiza wykazała zdecydowanie większy udział środków publicznych wynoszący łącznie 95,27%, a pozostałych źródeł finansowania 4,73%. Potwierdza to większe problemy z dostępem dla finansowania zewnętrznego procesu rewitalizacji podmiotom innym niż publiczne.

6. Wskaźniki realizacji celów strategicznych

W Gminnym programie rewitalizacji dla miasta Piły przyjęto wskaźniki i ich wartości docelowe, które mają obrazować, czy i w jakim stopniu zakładane cele strategiczne zostały osiągnięte. Wartości docelowe określono na rok 2023, a zatem obecny pomiar (za rok 2020) jest pomiarem międzyokresowym. Jak wynika z analizy osiągniętych wartości wskaźników (przedstawiono je w tabeli poniżej), proces rewitalizacji przebiega w przeważającym zakresie zgodnie z założeniami. Tylko w przypadku trzech wskaźników można mówić o trendzie niezgodnym z celami. W przypadku pozostałych wskaźników trend jest pozytywny, a zakładane do osiągnięcia wartości zostały nawet w kilku przypadkach przekroczone.

Bezrobocie, ubóstwo, przestępczość i frekwencja w wyborach samorządowych w 2020 r. uległy obniżeniu, osiągając wskaźniki powyżej oczekiwań. W grupie wskaźników celu strategicznego 1. wyróżniają się jednak dwa wskaźniki, których wartości w 2020 r. są gorsze niż w roku bazowym. Należą do nich depopulacja i starzenie się społeczeństwa miasta, co pokrywa się z trendami ogólnokrajowymi i europejskimi. Osiągnięcie celu strategicznego 2. dotyczącego aktywizacji gospodarczej i usprawnienia komunikacji mierzone jest stopniem przedsiębiorczości, kondycją lokalnych przedsiębiorstw oraz bezpieczeństwem drogowym. Tylko trzeci wskaźnik osiągnął w 2020 r. wyraźnie niższą wartość niż bazowa, co może wynikać ze wzrastającego, mimo wielu inwestycji w transport publiczny i infrastrukturę pieszo-rowerową, obciążenia transportem samochodowym indywidualnym. Od 2015 do 2020 r. w powiecie pilskim liczba samochodów osobowych wzrosła o blisko 13,5 tys. z poziomu 72 452 do 85 904, tj. o ok. 18,5%. W celu strategicznym 3. dotyczącym poprawy warunków mieszkaniowych, porządkowania przestrzeni publicznych oraz zagospodarowania przestrzeni dla sportu, rekreacji, kultury i edukacji wskaźniki rosną zgodnie z oczekiwaniami. Rozwój infrastruktury usług społecznych i sportu jest widoczny w przestrzeni obszaru rewitalizacji. Postępują także inwestycje mieszkaniowe w zakresie budowy nowych budynków, jak i modernizacji starszych zasobów, jednak atrakcyjność mieszkaniowa obszaru rewitalizacji nadal nie jest wystarczająca, aby zatrzymać odpływ mieszkańców.

Biorąc pod uwagę fakt, że realizacja celów dotyczących zmniejszenia bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, czy uczestnictwa w życiu publicznym przebiega prawidłowo, a nawet można stwierdzić, że powyżej oczekiwań, natomiast bardzo widoczny jest negatywny trend depopulacyjny i szybki proces starzenia się społeczeństwa, należy uwzględnić w polityce rewitalizacyjnej te procesy i przededefiniować priorytety poprzez włączenie do Gminnego programu rewitalizacji większej liczby projektów, których celem będzie zatrzymanie trendów depopulacyjnych i przeciwdziałanie skutkom starzenia się społeczeństwa. W związku z powyższym należy rekomendować aktualizację Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły.

Tabela 11 Realizacja celów strategicznych

I.p.	Nazwa wskaźnika/zjawisko	Opis wskaźnika	Wartość bazowa (2015)	Zakładany trend	Wartość docelowa (2023)	Wartość osiągnięta w 2020 r.
cel strategiczny 1						
1.	bezrobocie	Udział osób bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	5,9%	↓	5,3%	4,8%
2.	ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle ludności	10,6%	↓	9,2%	9,0%

3.	przestępczość	Liczba przestępstw stwierdzonych przypadających na każde 1000 mieszkańców	29,3	↓	24,4	13,52
4.	niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym	Frekwencja w wyborach samorządowych	35,8%	↑	37,7%	46,0%
5.	depopulacja	Dynamika zmian liczby ludności	-6,2%	↑	0%	-9,4%
6.	starzenie się społeczeństwa	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców	24,8%	↓	22,5%	27,7%
cel strategiczny 2						
7.	niski stopień przedsiębiorczości	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogóle ludności w wieku produkcyjnym	10,0%	↑	11,5%	14,0%
8.	słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw	Średni naliczony podatek dochodowy przypadający na 1 płatnika (os. fiz. prowadzącą własną działalność gosp.)	9 756,47 zł	↑	12 000,00 zł	9 677,66 zł 6 424,39 zł (dane bez PIT 40A)
9.	bezpieczeństwo drogowe	Liczba zdarzeń drogowych przypadających na każde 1 000 mieszkańców	16,8	↓	12,0	18,41
cel strategiczny 3						
10.	niedobór lub niska jakość terenów publicznych	Liczba obiektów infrastruktury sportowej przypadająca na każdych 1000 mieszkańców	0,40	↑	0,55	0,95
11.	niski poziom obsługi komunikacyjnej	Liczba kursów tygodniowych komunikacji miejskiej na wszystkich liniach przypadająca na mieszkańca	0,90	↑	1,35	1,29
12.	niewystarczające wyposażenie infrastruktury technicznej i społecznej lub jej zły stan techniczny	Liczba obiektów infrastruktury społecznej, usług kultury i integracji społecznej (domy/ ośrodki kultury, świetlice środowiskowe, kluby osiedlowe, itp.) przypadająca na każdych 1000 mieszkańców	0,44	↑	0,56	0,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych od ich dysponentów oraz na podstawie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

7. Wskaźniki delimitacyjne

Zgodnie z przyjętą metodą w ramach Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji zebrano dane i obliczono wskaźniki w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej dla osiedli miasta Piły. Zastosowana analiza porównawcza wybranych wskaźników posłużyła do wskazania obszaru o szczególnej koncentracji problemów społecznych i problemów w innych sferach. W dalszej kolejności, na podstawie analizy, wskazano obszar

zdegradowany i obszar rewitalizacji, do którego zostały włączone obszary niezamieszkałe (poprzemysłowe i powojkowe). Dokonując oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły, zebrano te same dane dla obszaru zdegradowanego i rewitalizacji i porównano je do średnich dla całego miasta. Uzyskano odpowiedzi na dwa zasadnicze pytania: 1) czy sytuacja na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji poprawiła się? 2) czy obszar zdegradowany i rewitalizacji nadal charakteryzuje się sytuacją gorszą niż w całym mieście? Odpowiedź na pierwsze pytanie przekłada się na wnioski dotyczące stopnia realizacji celów. W dużym zakresie wskaźniki delimitacyjne pokrywają się ze wskaźnikami monitorowania celów strategicznych, a zatem wnioski będą zbieżne. Odpowiedź na drugie pytanie wskazuje, czy obszar zdegradowany i rewitalizacji nadal spełnia warunki definicji z ustawy o rewitalizacji, a zatem czy granice obu obszarów są aktualne.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, na oba tak postawione pytania należy odpowiedzieć pozytywnie. Sytuacja społeczna na obszarze zdegradowanym i rewitalizacji poprawiła się w stosunku do 2015 r. Spadła liczba osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych, a także korzystających z pomocy społecznej, wzrosła również frekwencja w wyborach samorządowych i spadła liczba przestępstw. Dynamika spadku osób korzystających z pomocy społecznej jest większa także w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji niż średnio w całym mieście. Pogorszeniu uległy wskaźniki odnoszące się do demografii. Przyspieszył odpływ ludności z obszaru zdegradowanego i rewitalizacji i jest dużo wyższy niż średnio w mieście. Wyższa jest także w 2020 r. liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Wskaźniki dotyczące wyników edukacyjnych są nieporównywalne między latami 2015 i 2020 ze względu na reformę w oświacie i wydłużenie nauki w szkole podstawowej do ośmiu lat.

Tylko pod względem dwóch wskaźników ze sfery społecznej sytuacja w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji jest lepsza niż średnio w całym mieście. W obszarze zdegradowanym niższa jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej, w obszarze rewitalizacji jest już gorsza. W obu obszarach szybciej ubywa osób korzystających z pomocy społecznej niż w całym mieście.

Tabela 12 Ocena wskaźników dla sfery społecznej

SFERA SPOŁECZNA										
2020	Dynamika zmian liczby ludności 2015-2020	Liczba ludności w wieku poprod. w ogólnej liczbie ludności (2020)	Liczba osób długotrwale bezrobotnych w ogóle w wieku produkcyjnym (2020)	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle w wieku poprod. (2020)	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem (2020)	Dynamika liczby osób z korzystających z pomocy społecznej 2015-2020	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty - j. polski (2020)	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty matematyk (2020)	Frekwencja w wyborach - samorządowych 2018	Liczba przestępstw stwierdzonych przypadających na 1 000 mieszkańców (2020)
Obszar zdegradowany	↓ -14,9%	↓ 27,1%	↑ 4,2%	↑ 0,9%	↑ 7,4%	↑ -28,7%	53,84	39,05	↑ 49%	↑ 10,44
Obszar rewitalizacji	↓ -9,4%	↓ 27,7%	↑ 4,8%	↑ 1,1%	↑ 9,0%	↑ -22,9%	52,66	37,99	↑ 46%	↑ 13,52
Ogółem miasto	↓ -4,8%	↓ 24,9%	↑ 4,0%	↑ 1,3%	↑ 7,7%	↑ -5,7%	58,34	44,32	↑ 53%	↑ 11,74
	Wskaźnik gorszy od średniej dla całego miasta w 2020 r.									
↑	Wskaźnik lepszy niż w 2015 r.									
↓	Wskaźnik gorszy niż w 2015 r.									

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych od ich dysponentów oraz na podstawie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

W sferze gospodarczej poprawiła się sytuacja pod względem liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na ludność w wieku produkcyjnym oraz dynamika liczby tego rodzaju podmiotów. Spadły, bardzo nieznacznie średnie podatki płacone przez osoby prowadzące działalność gospodarczą i czerpiące dochody z rent i emerytur. Dynamika liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą jest wyższa niż średnio w całym mieście, w przypadku dwóch pozostałych wskaźników sytuacja jest gorsza.

Tabela 13 Ocena wskaźników dla sfery gospodarczej

SFERA GOSPODARCZA			
2020	Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba os. fiz. prowadzących działalność gosp. w ogóle ludności w wieku prod. (2020)	Dynamika liczby os. prowadzących własną działalność gosp. 2010-2015 (2020)	Średni podatek PIT przypadający na 1 płatnika (os. fiz. prowadzącą działalność gosp.) (2019)
Obszar zdegradowany	↑ 13,7%	↑ 12,1%	↓ 11 917,18 zł 8 454,24 zł (bez PIT 40A)
Obszar rewitalizacji	↑ 14,0%	↑ 27,0%	↓ 9 677,66 zł 6 424,39 zł (bez PIT 40A)
Ogółem miasto	↑ 15,1%	↓ 2,7%	↑ 17 221,47 zł 13 871,80 zł (bez PIT 40A)

	Wskaźnik gorszy od średniej dla całego miasta w 2020 r.
↑	Wskaźnik lepszy niż w 2015 r.
↓	Wskaźnik gorszy niż w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych od ich dysponentów oraz na podstawie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

W sferze funkcjonalno-przestrzennej trzy wskaźniki poprawiły się w stosunku do 2015 r. (liczba obiektów infrastruktury społecznej i sportowej oraz liczba budynków wybudowanych przed 1989 r.), a dwa pogorszyły (liczba zdarzeń drogowych i liczba kursów komunikacji miejskiej w przeliczeniu na mieszkańca). Liczba kursów komunikacji miejskiej per capita jest wyższa w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji niż średnio w całym mieście, gorsza niż w całym mieście jest sytuacja pod względem liczby zdarzeń drogowych oraz wieku budynków mieszkalnych. Danych dotyczących infrastruktury społecznej i sportowej nie porównano z odpowiednimi danymi dla całego miasta.

Tabela 14 Ocena wskaźników dla sfery funkcjonalno-przestrzennej

SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA					
2020	Liczba zdarzeń drogowych przypadająca na 1 000 mieszkańców (2020)	Liczba obiektów infrastruktury społecznej usług kultury i integracji społecznej (domy/ ośrodki kultury, świetlice środowiskowe, kluby osiedlowe, itp.) przypadająca na 100 mieszkańców (2020)	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska wielofunkcyjne, przypadająca na 100 mieszkańców (2020)	Liczba kursów tygodniowych komunikacji miejskiej (publicznej) na wszystkich liniach przypadająca na mieszkańca (2020)	Liczba budynków wybudowanych przed 1989 r. w ogóle budynków mieszkalnych
Obszar zdegradowany	↓ 15,42	↑ 0,58	↑ 0,71	↓ 0,98	↑ 60%
Obszar rewitalizacji	↓ 18,41	↑ 0,78	↑ 0,95	↓ 1,29	↑ 58%
Ogółem miasto	↓ 11,27			↓ 0,82	↑ 54%

	Wskaźnik gorszy od średniej dla całego miasta w 2020 r.
↑	Wskaźnik lepszy niż w 2015 r.
↓	Wskaźnik gorszy niż w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych od ich dysponentów oraz na podstawie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

W sferze środowiskowej sytuacja w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji poprawiła się, choć należy zaznaczyć, że na potrzeby delimitacji w tej sferze nie udało się zebrać wielu danych. Dane dotyczące ilości azbestu przeznaczonego do utylizacji na 1 mieszkańca nie są porównywalne w stosunku do roku 2015 ze względu na inną metodę szacowania, jednak można stwierdzić, że wyroby azbestowe są systematycznie usuwane z budynków, a nowe nie są budowane z wykorzystaniem azbestu. Zwiększył się w stosunku do 2015 r. odsetek budynków podłączonych do kanalizacji i obecnie wynosi w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji blisko 100. Pod tym względem, a także pod względem wyrobów azbestowych sytuacja w obszarze zdegradowanym i rewitalizacji jest lepsza niż średnio w całym mieście.

Tabela 15 Ocena wskaźników dla sfery środowiskowej

SFERA ŚRODOWISKOWA		
2020	Liczba budynków mieszkalnych posiadających przyłącze kanalizacyjne w budynkach ogółem (2020)	Ilość azbestu przeznaczonego do utylizacji przypadająca na 1 mieszkańca (ton/os.) (2020)
Obszar zdegradowany	↑ 0,99	3,33
Obszar rewitalizacji	↑ 0,99	3,70
Ogółem miasto	0,87	16,60

Wskaźnik gorszy od średniej dla całego miasta w 2020 r.

↑ Wskaźnik lepszy niż w 2015 r.

↓ Wskaźnik gorszy niż w 2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych od ich dysponentów oraz na podstawie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

Na obszarze rewitalizacji przeprowadzono dwukrotnie badania ankietowe – w 2017 roku w trakcie przygotowywania programu rewitalizacji oraz w 2021 roku – badające społeczny odbiór przeprowadzonej rewitalizacji i osiągniętych efektów.

W 2017 roku badaniem zostali objęci mieszkańcy wszystkich osiedli, w tym całego osiedla Śródmieście i Zamość, a zatem obszaru zdegradowanego. W 2021 r. przeprowadzono badania z zawężeniem do obszaru rewitalizacji. Próba badawcza w 2021 roku wyniosła 390 osób.

Mieszkańcy w obu badaniach ankietowych (w roku 2017 i w 2021) zostali zapytani o 15 aspektów: sposób bycia mieszkańców; kontakty międzysąsiedzkie, aktywność społeczną i obywatelską; bezpieczeństwo; ogólna estetyka i czystość; zewnętrzny i wewnętrzny stan techniczny budynków; bliskość miejsc, w których mogą odpocząć w otoczeniu natury; bliskość miejsc, w których mogą spędzić czas ze znajomymi poza domem; bliskość miejsc, w których rodzice mogą spędzić czas z małymi dziećmi; bliskość miejsc, w których można spędzić czas z kulturą; bliskość miejsc, w których można uprawiać sport i rekreację; ruch uliczny i jego wpływ na komfort życia na swojej ulicy;

skomunikowanie z innymi częściami miasta; dostępność i liczba miejsc parkingowych; czystość powietrza; bliskość i liczebność punktów handlowych i usługowych.

9 z pośród wskazanych aspektów została oceniona lepiej niż przed procesem rewitalizacji w 2017 roku. Wśród aspektów, których ocena była niższa niż bazowa znalazły się: kontakty międzysąsiedzkie, aktywność społeczna i obywatelska; bezpieczeństwo; ogólna estetyka i czystość; ruch uliczny i jego wpływ na komfort życia; dostępność i ilość miejsc parkingowych; czystość powietrza. Szczegółowe porównanie wyników obu badań zostało przedstawione w tabeli poniżej. Ocenę (podana punktacja) należy interpretować w następujący sposób – najwyższy możliwy wynik (najlepsza ocena) mógł wynieść 2, a najniższy (najgorsza ocena) mógł równać się -2.

Tabela 16 Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców

	Sposób bycia mieszkańców	Kontakty międzysąsiedzkie, aktywność społeczna i obywatelska	Bezpieczeństwo	Ogólna estetyka, czystość	Stan techniczny budynków na zewnątrz i wewnątrz	Bliskość miejsc, w których mogą odpocząć w otoczeniu natury	Bliskość miejsc, w których mogą spędzić czas ze znajomymi poza domem
Obszar zdegradowany 2017	0,19	0,51	0,52	0,48	0,45	0,22	0,44
Ogółem miasto 2017	0,48	0,70	0,71	0,79	0,75	0,44	0,47

Obszar rewitalizacji 2021	0,44	0,31	0,50	0,33	0,52	1,10	0,73
	LEPIEJ	GORZEJ	GORZEJ	GORZEJ	LEPIEJ	LEPIEJ	LEPIEJ

	Bliskość miejsc, w których rodzice mogą spędzić czas z małymi dziećmi	Bliskość miejsc, w których można spędzić czas z kulturą	Bliskość terenów, obiektów, w których można uprawiać sport i rekreację	Ruch uliczny i jego wpływ na komfort życia na mojej ulicy i w pobliżu	Skomunikowanie z innymi częściami miasta	Dostępność i liczba miejsc parkingowych	Czystość powietrza atmosferycznego	Bliskość i liczebność punktów handlowych i usługowych
Obszar zdegradowany 2017	0,38	-0,02	0,44	0,32	0,63	0,43	0,46	1,03
Ogółem miasto 2017	0,33	-0,29	0,08	0,41	0,59	0,66	0,70	0,75

Obszar rewitalizacji 2021	0,92	0,22	0,81	0,13	1,09	-0,34	0,04	1,42
	LEPIEJ	LEPIEJ	LEPIEJ	GORZEJ	LEPIEJ	GORZEJ	GORZEJ	LEPIEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Analiza wskaźników delimitacyjnych (wyniki badań ankietowych również stanowiły wskaźniki delimitacyjne) dowodzi, że w obszarze rewitalizacji zaszła widoczna poprawa w stosunku do roku, dla którego wykonana została Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, nadal jednak problemy leżące u podstaw wyznaczenia obszaru są większe niż w innych rejonach

miasta. Jest to istotny argument, aby kontynuować działania rewitalizacyjne na terenie zamieszkałym Osiedli Śródmieście i Zamość - zachód. **Pogorzeniu uległy głównie wskaźniki demograficzne, znacznie przyspieszyło wyludnianie się obszaru i jest to przesłanka do aktualizacji Programu.**

Mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2017 i w 2021 roku zapytano również o wskazanie maksymalnie trzech głównych problemów obszaru rewitalizacji. W badaniu ankietowym w 2021 r. 16% badanych jako największy problem wskazało starzenie się społeczeństwa, 13% słabą aktywność obywatelską mieszkańców, 10% niewłaściwe zachowanie mieszkańców osiedla. 8% głosów uzyskały: duża liczba wypadków i kolizji, niska przedsiębiorczość, zanieczyszczone powietrze. 7% brzydkie przestrzenie publiczne, wysokie bezrobocie. 6% głosów – zły stan techniczny budynków, 5% słabe wyposażenie w infrastrukturę społeczną. 4% osób wskazało: wysoką skalę ubóstwa oraz wyludnianie się osiedla. Najmniej ankietowanych – 3% wskazało: wysoką przestępczość oraz słabe wyniki osiągane przez uczniów szkół podstawowych.

Tabela 17 Hierarchizacja problemów w ocenie ankietowanych w roku 2021 (próba = 390)

Problem	Liczba wskazań 2021	Procent wskazań 2021
Starzenie się społeczeństwa	142	16%
Słaba aktywność obywatelska mieszkańców	114	13%
Niewłaściwe zachowanie się mieszkańców osiedla (odnoszenie się do innych, brak dbałości o rodzinę, czystość)	92	10%
Duża liczba wypadków i kolizji drogowych	77	8%
Niska przedsiębiorczość	76	8%
Zanieczyszczone powietrze atmosferyczne	71	8%
Brzydkie przestrzenie publiczne (place, skwery, itp.)	61	7%
Wysokie bezrobocie	59	7%
Zły stan techniczny budynków mieszkalnych	54	6%
Słabe wyposażenie w infrastrukturę sportową	41	5%
Wysoka skala ubóstwa	35	4%
Wyludnianie się osiedla	32	4%
Wysoka przestępczość	30	3%
Słabe wyniki osiągane przez uczniów szkół podstawowych	23	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Inną hierarchię problemów mieli mieszkańcy obszaru rewitalizacji w 2017 r. Wówczas uznano, że najpilniejsze do rozwiązania są problemy związane z wysokim bezrobociem, ubóstwem, złym stanem technicznym budynków, słabymi wynikami w nauczaniu, brzydkimi przestrzeniami publicznymi. Podobnie oceniono zły stan powietrza atmosferycznego. **Porównanie wyników obu badań ankietowych pozwala na wyciągnięcie wniosku, że hierarchia problemów, a tym samym potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji uległa znacznej korekcie. Jest to ważna przesłanka do stwierdzenia, że Gminny program rewitalizacji dla miasta Piły wymaga aktualizacji.**

Tabela 18 Hierarchizacja problemów w ocenie ankietowanych w roku 2017 (próba = 523)

Problem	Liczba wskazań 2017	Procent wskazań 2017
Wysokie bezrobocie	190	13%
Wysoka skala ubóstwa	167	11%
Zły stan techniczny budynków mieszkalnych	144	10%
Słabe wyniki osiągnięte przez uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	121	8%
Brzydkie przestrzenie publiczne (place, skwery, itp.)	117	8%
Zanieczyszczone powietrze atmosferyczne	106	7%
Duża liczba wypadków i kolizji drogowych	103	7%
Wysoka przestępczość	101	7%
Słabe wyposażenie w infrastrukturę sportową	98	7%
Słaba aktywność obywatelska mieszkańców	94	6%
Niska przedsiębiorczość	80	5%
Wyludnianie się osiedla	67	4%
Starzenie się społeczeństwa	67	4%
Niewłaściwe zachowanie się mieszkańców osiedla (odnoszenie się do innych, brak dbałości o rodzinę, czystość)	46	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

8. Procesy budowlane

Rada Miasta Piły w dniu 29 września 2020 r. podjęła uchwałę Nr XXX/316/20 w sprawie zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Piły. Głównym celem zmiany Studium 2020 było wprowadzenie do ustaleń obowiązującego dokumentu nowych funkcji terenu (przeznaczenia) i zmian w sposobie ich zagospodarowania dla wyznaczonych 8 obszarów o łącznej powierzchni ok. 390 ha. W zasięgu obszaru rewitalizacji znalazły się tereny oznaczone jako „obszar nr 6 objęty zmianą Studium 2020 – rejon Bydgoskiego Przedmieścia („Zielone Wzgórza”)” oraz „obszar nr 7 objęty zmianą Studium 2020 – rejon śródmieścia”. W obszarze nr 6 objętym zmianą znajduje się obszar powojenny oznaczony w Gminnym programie rewitalizacji dla miasta Piły jako rejon ulic: Bydgoskiej-Wawelskiej.

Obszar nr 6 objęty zmianą Studium 2020 – rejon Bydgoskiego Przedmieścia („Zielone Wzgórza” zajmuje powierzchnię ok. 87 ha. Obszar nr 7 objęty zmianą Studium 2020 – rejon śródmieścia zajmuje powierzchnię ok. 188 ha. Jest to obszar zabudowany, tworzący ścisłe centrum miasta. Dla obszarów objętych zmianą Studium 2020 zaktualizowano kierunki zagospodarowania przestrzennego, które dotyczą:

- wyznaczenia nowych terenów infrastruktury technicznej na terenach leśnych i poszerzenia zasięgu terenów dopuszczalnej zabudowy w granicach strefy ochrony terenów przyrodniczych;
- rezygnacji z ograniczeń dla zabudowy mieszkaniowej w strefie śródmiejskiej.

Dla obszarów objętych zmianą Studium 2020 określa się następujące zmiany w przeznaczeniu terenów:

- dla obszaru nr 6, rejonu Bydgoskiego Przedmieścia („Zielone Wzgórza”) – wyznaczenie terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej;
- dla obszaru nr 7, rejonu śródmieścia – dopuszczenie nowej zabudowy mieszkaniowej w strefie śródmiejskiej.

W rejonie ulic: Bydgoska-Wawelska władze miasta planują zlokalizować osiedle mieszkaniowe.

W okresie od uchwalenia Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły do 28 września 2021 r. uchwalonych zostało 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w granicach których znajduje się obszar rewitalizacji. Do 7 planów uchwalono przystąpienie. Szczegóły dotyczące uchwał w tym zakresie zawarto w tabeli poniżej.

Tabela 19 Uchwały dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach obszaru rewitalizacji w okresie 26.09.2017 – 28.09.2021

Lp.	OBOWIĄZUJĄCA UCHWAŁA MPZP	PRZYSTĄPIENIE
Osiedle Śródmieście		
1.	Uchwała Nr XLVII/626/18 RM Piły z dn. 30 stycznia 2018 r. w sprawie mpzp m. Piły w rejonie ul. 14 Lutego i Pl. Konstytucji 3-go Maja	Uchwała Nr LI/649/18 z dn. 27 marca 2018r. RM Piły w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp miasta Piły w rejonie ulic Okrzei i Rynkowej.
2.	Uchwała Nr IV/38/19 RM Piły z dn. 29 stycznia 2019 roku w sprawie mpzp miasta Piły wzdłuż Al. Niepodległości i ul. Wodnej	Uchwała Nr XXXVIII/379/21 z dn. 26 stycznia 2021 r. RM Piły w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany mpzp miasta Piły w rejonie ulicy Zakopiańskiej.
3.	Uchwała Nr VII/60/19 RM Piły z dn. 26 marca 2019 r. w sprawie mpzp miasta Piły w rejonie Al. Wojska Polskiego i ul. Kujawskiej	
4.	Uchwała Nr XLIV/465/21 RM Piły z dn.8 czerwca 2021 roku ws. mpzp miasta Piły w rejonie ulic: Okrzei, Buczka i Wincentego Pola	
Osiedle Zamość - zachód		
5.	Uchwała Nr XIV/121/19 RM w Pile z dn. 27 sierpnia 2019 r. w sprawie mpzp m. Piły w rejonie Placu Powstańców Warszawy	Uchwała Nr LVII/728/18 z dn. 28 sierpnia 2018r. RM w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp miasta Piły w rejonie skrzyżowania ulic: Okólnej, Bydgoskiej i Kusocińskiego
Lotnisko		
6.	Uchwała Nr XLVIII/506/21 RM Piły z dnia 28 września 2021 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły – strefa lotnisko	
Rejon Lotniska		
7.	Uchwała Nr LIV/707/18 RM Piły z dn. 26 czerwca 2018 r. w sprawie mpzp miasta Piły w rejonie ulic: Szybowników, Koszalińskiej Kołobrzeskiej. Zmiana: Uchwała Nr XXIII/244/20 z dn. 17 kwietnia 2020 r.	
Rejon ulic: Krzywej - Długosza		
8.		Uchwała Nr XXVI/275/20 RM Piły z dn. 9 czerwca 2020 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp miasta Piły w rejonie ul. Krzywej.

Rejon ulicy Zakopiańskiej	
9.	Uchwała Nr XXXVIII/379/21 z dn. 26 stycznia 2021 r. RM Piły w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany mpzp miasta Piły w rejonie ulicy Zakopiańskiej.
Rejon ulicy Wawelskiej	
10.	dla wschodniej części terenu brak obowiązującego mpzp; dla zachodniej części terenu obowiązuje Uchwała Nr XXIII/243/20 RM Piły z dnia 17 kwietnia 2020 r. ws. mpzp miasta Piły w rejonie ulic: Fabrycznej, Węglowej, Wawelskiej i Strefowej
Rejon ulicy Młodych	
11.	Uchwała Nr VII/64/11 29 marca 2011 r. RM Piły w sprawie przystąpienia do sporządzenia mpzp miasta Piły w rejonie ul. Walki Młodych (obecnie ul. Młodych) zmieniona uchwałą Nr IV/52/15 Rady Miasta Piły z dnia 24 lutego 2015 r. zmieniona uchwałą Nr III/17/18 Rady Miasta Piły z dnia 18 grudnia 2018 r. Uchwała Nr III/18/18 18 grudnia 2018 r. RM Piły w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Piły w rejonie ulic: Fabrycznej, Węglowej, Wawelskiej i Strefowej.
Rejon ulicy Podchorążych	
12.	Uchwała Nr XL/552/17 RM Piły z dnia 26 września 2017 r. w sprawie mpzp miasta Piły w rejonie ulic Ofiar Katynia i Wybickiego
13.	Uchwała Nr LIII/683/18 RM Piły z dn. 29 maja 2018 w sprawie mpzp miasta Piły w rejonie ul. Kusocińskiego
14.	Uchwała Nr XLII/397/21 RM Piły z 30 marca 2021 r. w sprawie mpzp miasta Piły w rejonie ulic Zesłańców Sybiru i Rodła

Źródło: Miejska Pracownia Urbanistyczna Urzędu Miasta Piły

W okresie od dnia uchwalenia Gminnego programu rewitalizacji do 10.08.2021 r. wydano 442 decyzje pozwolenia na budowę, łącznie z decyzjami o zmianie pozwolenia oraz aneksami do pozwoleń, 367 decyzji, w tym 215 na obszarze Śródmieścia i Zamościa, które charakteryzują się największym zagęszczeniem zabudowy mieszkalnej i usługowej na analizowanym obszarze. Zdecydowaną największą liczbę decyzji wśród pozostałych podobszarów wydano w rejonach ul. Wawelskiej (36) oraz ul. Krzywej-Długosza (47). W obrębie przytoczonych rejonów znajdują się strefy przemysłowe co znajduje odzwierciedlenie w funkcjach obiektów, o których budowę wnioskowano. Przy ul. Wawelskiej wydawano głównie decyzje o pozwoleniu na budowę budynków usługowych i magazynowych wraz z infrastrukturą, a w rejonie ulic Krzywej i Długosza przystępowano do uzbrajania terenu oraz budowy infrastruktury sieciowej i drogowej.

W dalszej kolejności pod względem aktywności inwestycyjnej znalazły się:

- Rejon ul. Podchorążych – 22 decyzje, w tym rozbudowa i przebudowa pomieszczeń Państwowej Uczelni Stanisława Staszica w Pile, zabudowa mieszkalna wielorodzinna,

zabudowa handlowa, usługowa, magazynowa. Zmieniono również sposób użytkowania dawnego budynku koszarowego, który będzie pełnić funkcję domu studenckiego.

- Rejon ulic Warsztatowej i Pomorskiej – 19 decyzji, w tym budowa hali produkcyjnej, budynku magazynowo-usługowego oraz internatu i sal dydaktycznych.
- Rejon Lotniska – 17 decyzji, w tym zabudowa mieszkalna wielorodzinna, infrastruktura sieciowa i drogowa, usługi edukacyjne, zabudowa handlowa i magazynowa. Warto nadmienić, że w tym rejonie złożono wnioski o zmianę sposobu użytkowania budynku powojkowego na budynek mieszkalny.
- Rejon ul. Powstańców Wielkopolskich i ul. Kossaka – 3 decyzje, w tym zabudowa handlowa i usługowa.
- Rejon ul. Bydgoskiej- Wawelskiej – 1 decyzja, w tym zabudowa produkcyjna.
- Rejon ul. Giełdowej – brak decyzji w analizowanym okresie.
- Rejon ul. Zakopiańskiej – 2 decyzje, w tym budowa infrastruktury sieciowej – sieć elektroenergetyczna.
- Rejon ul. Walki Młodych (ob. Młodych) – 2 decyzje dot. budowy elektrowni fotowoltaicznych.
- Rejon Placu Staszica – 1 decyzja, w tym budowa parku handlowego wraz z układem drogowym.
- Tereny PKP – 2 decyzje, w tym rozbiórka istniejącej zabudowy magazynowej.

Rodzaje zamierzeń budowlanych.

W toku prac przeanalizowano wszystkie podobszary rewitalizacji i dokonano następującego podziału zamierzeń budowlanych: budowa, przebudowa, rozbudowa, rozbiórka, remont. Wyniki przedstawiono w tabeli na kolejnej stronie oraz na wykresie obrazującym udział poszczególnych typów w ogóle zamierzeń podjętych w analizowanym okresie.

Analiza nie objęła inwestycji nie ujętych w Rejestrze Wniosków, Decyzji i Zgłoszeń Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego, w tym realizowanych na podstawie zgłoszeń lub nie wymagających zgód i zezwoleń, zgodnie z Prawem budowlanym.

Tabela 20 Liczba zamierzeń budowlanych podjętych w okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji

Wyszczególnienie	Budowa	Przebudowa	Rozbudowa	Rozbiórka	Remont
Rejon ulic: Warsztatowej - Pomorskiej	3	16	16	0	0
Rejon ulic: Krzywej - Długosza	19	30	22	0	0
Lotnisko	0	0	0	0	
Rejon Lotniska	12	4	0	1	0
Rejon Al. Powstańców Wlkp. i ul. Kossaka	1	2	0	0	0
Rejon ulicy Podchorążych	14	4	2	5	1
Rejon ulicy Wawelskiej	30	1	4	1	0
Poligon - rejon ulic: Bydgoskiej-Wawelskiej	1	0	0	0	0
Rejon ulicy Giełdowej: teren po wysypisku śmieci	0	0	0	0	0
Rejon ulicy Zakopiańskiej	1	1	0	0	0

Rejon ulicy Młodych	2	0	0	0	0
Rejon Placu Staszica: teren po Zakładach Mięśnych	1	0	0	0	0
Tereny PKP	0	0	0	2	0
Rejon ulicy Młodych: Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego	0	0	0	0	0
Osiedle Śródmieście; Osiedle Zamość - zachód	130	53	35	40	3
Suma	214	111	79	49	4

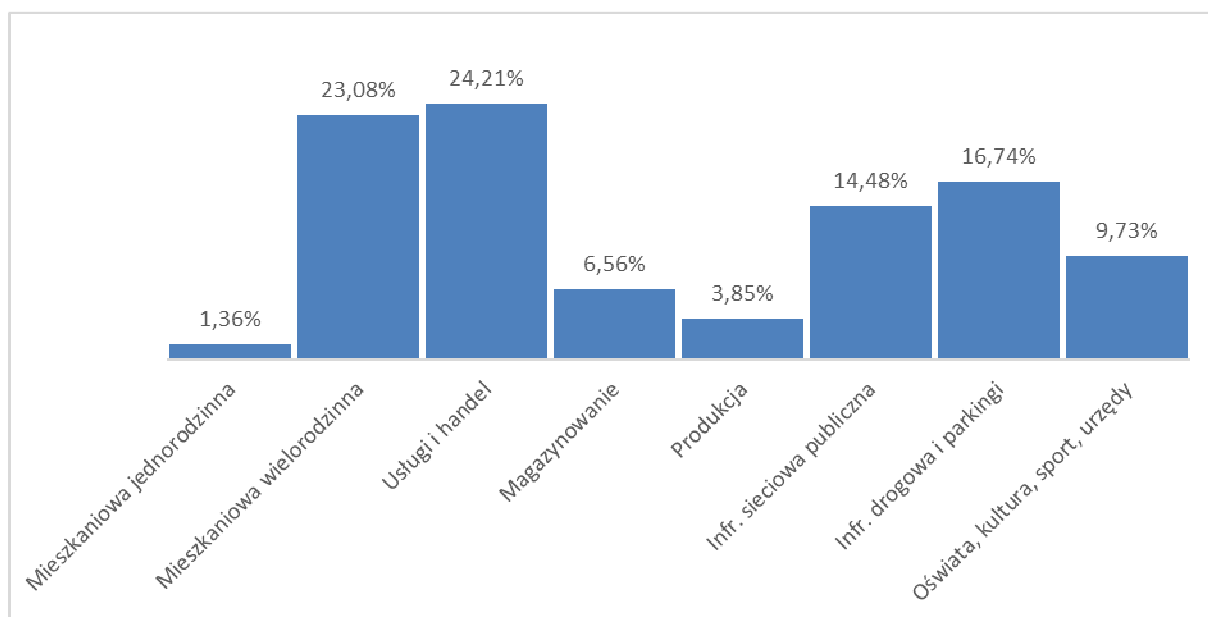
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Tabela 21 Zamierzenia budowlane według rodzajów podjęte w okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji

Wyszczególnienie	Mieszkania jednorodzinna	Mieszkania wielorodzinna	Usługi i handel	Magazyn owanie	Produkcja	Infr. sieciowa publiczna	Infr. drogowa i parkingi	Oświata, kultura, sport, urzędy
Rejon ulic: Warsztatowej - Pomorskiej	0	0	0	3	0	0	0	16
Rejon ulic: Krzywej - Długosza	0	0	0	2	8	31	6	0
Lotnisko	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejon Lotniska	0	12	3	0	0	3	9	1
Rejon Al. Powstańców Wlkp. i ul. Kossaka	0	0	3	0	0	0	0	0
Rejon ulicy Podchorążych	0	7	5	2	0	0	1	7
Rejon ulicy Wawelskiej	0	2	10	17	8	5	5	0
Poligon - rejon ulic: Bydgoskiej-Wawelskiej	0	0	0	0	1	0	0	0
Rejon ulicy Giełdowej: teren po wysypisku śmieci	0	0	0	0	0	0	0	0
Rejon ulicy Zakopiańskiej	0	1	0	0	0	1	0	0
Rejon ulicy Młodych	0	0	0	0	0	2	0	0
Rejon Placu Staszica: teren po Zakładach Mięśnych	0	0	1	0	0	0	1	0
Tereny PKP	0	0	0	2	0	0	0	0
Rejon ulicy Młodych: Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego	0	0	0	0	0	0	0	0
Osiedle Śródmieście; Osiedle Zamość - zachód	6	80	85	3	0	22	52	19
Suma	6	102	107	29	17	64	74	43

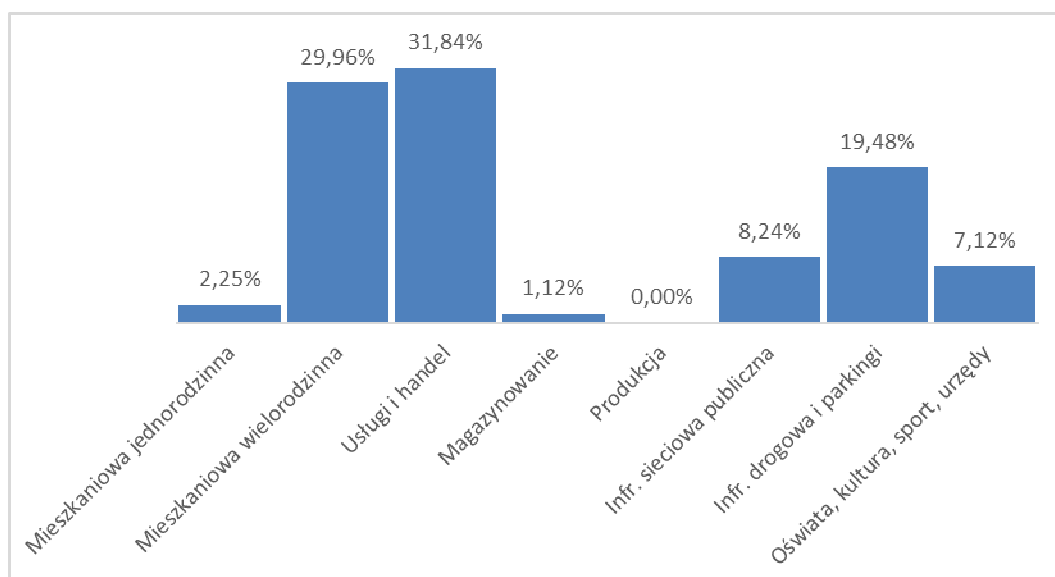
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Rysunek 6 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji

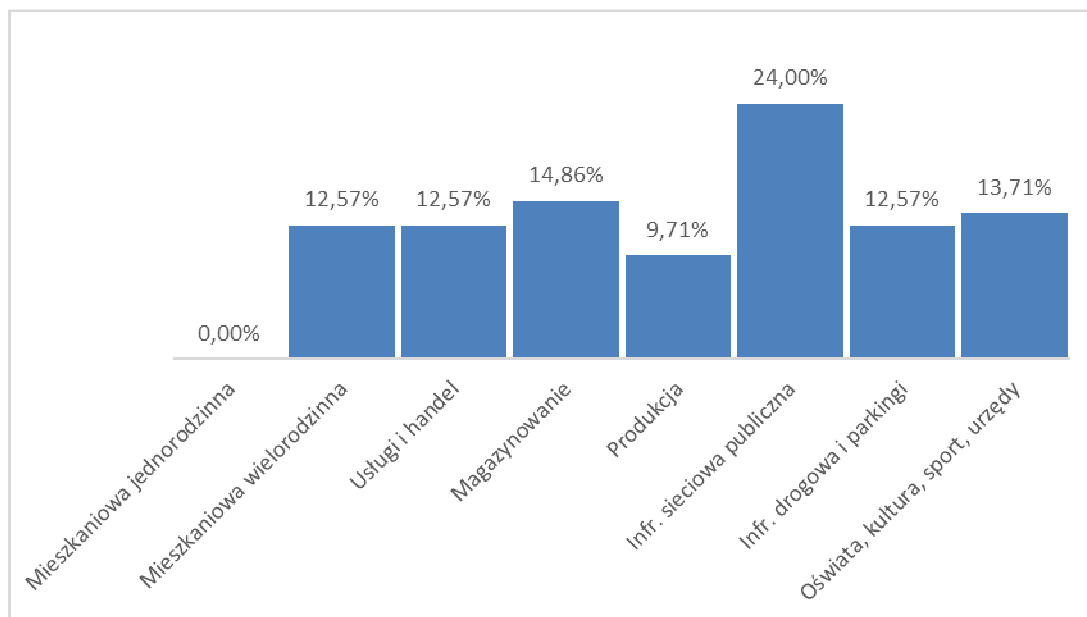
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Rysunek 7 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji na terenach zamieszanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Rysunek 8 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji na terenach niezamieszkałych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://wyszukiwarka.gunb.gov.pl/>

Należy podkreślić, że część wydanych decyzji ma charakter łączony. Oznacza to, że zamierzenia budowlane są ze sobą łączone jak np. budowa i rozbiórka czy przebudowa i rozbudowa. Tego typu zamierzenia były liczone wielokrotnie, stąd liczba rodzajów zamierzeń budowlanych nie jest tożsama z liczbą wydanych decyzji.

Dane wskazują na wyrównane proporcje pomiędzy liczbą decyzji dot. budowy nowej infrastruktury, a inwestycjami w istniejące (przebudowy, rozbudowy, remonty) budynki, budowle czy urządzenia sieciowe. Analizując dane z wyłączeniem obszarów Śródmieścia i Zamościa, największą aktywność inwestycyjną można zaobserwować w rejonach Krzywej i Długosza, Warsztatowej i Pomorskiej oraz Wawelskiej przy czym dwa pierwsze rejony charakteryzują się najwyższą intensywnością inwestycji w istniejącą infrastrukturę, a rejon ul. Wawelskiej przeważa inwestycjami polegającymi na budowie nowych obiektów.

Funkcje obiektów, których dotyczyły decyzje

Biorąc pod uwagę funkcje obiektów, których dotyczyły wydane decyzje, w ujęciu ogólnym, widać zdecydowaną przewagę inwestycji w zabudowę mieszkaniową wielorodzinną oraz usługi i handel. W dalszej kolejności plasują się inwestycje sieciowe i drogowe, w tym drogi, parkingi, sieci kanalizacyjne, wodociągowe i elektroenergetyczne.

Z uwagi na liczbę wydanych decyzji obszary Śródmieścia i Zamościa mogą nieco zaburzać obraz charakteru inwestycji prowadzonych na pozostałych podobszarach rewitalizacji. Wyłączając wspomniane obszary z analizy możemy zaobserwować znaczącą przewagę inwestycji w publiczną infrastrukturę sieciową. Reprezentacja pozostałych funkcji obiektów rozkłada się równomiernie, balansując w okolicach 10-15% udziału. Przewaga infrastruktury sieciowej wynika głównie z rodzaju terenów, które wzięto pod uwagę przy sporządzaniu poniższego wykresu. Są to obszary o ograniczonej zabudowie mieszkaniowej, ułożone poza obszarem śródmieścia Piły, wymagające inwestycji w podstawową infrastrukturę jak wodociągi, kanalizacja, gaz czy energia elektryczna.

Wartym podkreślenia jest fakt, że wszystkie analizowane decyzje wydano na terenach objętych obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Jest to szczególnie ważne w kontekście kształtowania ładu przestrzennego na terenie miasta.

Tabela zawierająca opis rodzaju decyzji stanowi załącznik 2.

Analizując dane z wydanych pozwoleń na budowę oraz wyniki inwentaryzacji terenowej dokonanej w październiku 2021 r., można przedstawić wnioski dotyczące przemian funkcjonalnych i przestrzennych w poszczególnych rejonach obszaru rewitalizacji. **Z analizy wynika, że niektóre tereny, w szczególności Al. Powstańców Wielkopolskich i Kossaka oraz przy Placu Staszica, zostały przekształcone i dalsze zaliczanie ich do obszaru rewitalizacji nie ma uzasadnienia. Niektóre tereny podlegają obecnie zaawansowanym przekształceniom (tereny nowej strefy przemysłowej) i należy rozważyć, czy nadal włączać je do obszaru rewitalizacji. Wnioski te są przesłanką do weryfikacji granic obszaru rewitalizacji przy opracowaniu kolejnego gminnego programu rewitalizacji, lecz nie na etapie aktualizacji obowiązującego Programu.**

- **Osiedle Śródmieście i Osiedle Zamość- zachód**

Inwestycje w Śródmieściu i rejonie Zamość-zachód (terenie zamieszkałym) dotyczą głównie infrastruktury sieciowej, instalacji wewnętrznych w budynkach, remontów i przebudowy. W analizowanym okresie zostało wydane zaledwie jedno pozwolenie na budowę budynku wielorodzinnego, jednego budynku hotelowego. W tym czasie powstała infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenach nadrzecznych, zrealizowano kilka inwestycji w zakresie zagospodarowania przestrzeni pod funkcje rekreacyjne. Do ważniejszych inwestycji prócz infrastruktury na terenach nadrzecznych należy budowa hali sportowej przy Liceum Ogólnokształcącym im. Mari Skłodowskiej – Curie, czy inwestycje wspierające gospodarkę niskoemisyjną i poprawiające mobilność miejską np. ścieżki rowerowe, węzeł przesiadkowy na ul. 1 Maja, parkingi dla rowerów.

- **Rejon ulicy Podchorążych**

Podobszar po Wyższej Oficerskiej Szkole Samochodowej w Pile, położony jest w obszarze zurbanizowanym; ograniczony ulicami Podchorążych i Kossaka, linią kolejową z Piły do Chojnic oraz od południa kompleksem mieszkaniowym Pilskiego TBS Sp. z o.o. Na obszarze rozwija się intensywnie budownictwo wielorodzinne poprzez modernizacje budynków powojkowych. Powstają też nowe obiekty usługowe. Rejon znajduje się w trakcie przekształceń funkcjonalnych.

Fotografia 8 Budynki mieszkalne w rejonie ulicy Podchorążych

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Poligon - rejon ulic: Bydgoskiej – Wawelskiej**

Podobszar położony na obrzeżu wschodniej części miasta, u wylotu ulic Wawelskiej i Bydgoskiej, w rejonie węzła komunikacyjnego dróg krajowych S-10 i S-11. Podobszar stanowi teren byłego poligonu wojskowego – posiada urozmaiconą rzeźbę terenu, a także jest częściowo zalesiony.

W rejonie zostało wydane jedno pozwolenie na budowę dotyczące budowy zakładu produkcji betonu i prefabrykatów betonowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną przy rondzie u zbiegu ulic Bydgoska i Wawelska. Teren poligonu nie jest zagospodarowany poza incydentalną zabudową usługową.

Uchwałą Nr XXX/316/20 Rady Miasta Piły z dnia 29 września 2020 r. zostało zmienione studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr VI/75/15 Rady Miasta Piły z dnia 31 marca 2015 r.), zmiana umożliwi zagospodarowanie obszaru na cele mieszkaniowe. Aktualnie prowadzony jest jednoetapowy, studialny, urbanistyczno-architektoniczny konkurs na opracowanie projektu koncepcyjnego „Osiedla Zielone Wzgórze” w Pile, który został ogłoszony przez Prezydenta Miasta Piły oraz Stowarzyszenie Architektów Polskich (SARP) we wrześniu 2021 roku. Podstawę do opracowania nowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie stanowić zwycięski projekt w ww. konkursie.

Na terenie byłego poligonu ma powstać modelowe kompaktowe osiedle mieszkaniowe wielorodzinne, maksymalnie wykorzystujące technologie przyjazne środowisku, w tym odnawialną energię, szanujące naturalne wartości przyrodnicze, bezpieczne, zapewniające wysoką jakość życia. Osiedle ma funkcjonować w myśl zasad odpowiedzialności inwestorskiej i społecznej za środowisko, z poszanowaniem zasobów przyrodniczych. Jego organizacja w przestrzeni ma integrować mieszkańców, sprzyjać budowaniu więzi społecznych. Opracowane dokumentacje techniczne będą łączyć aspekty ekologiczno-techniczne, społeczne i gospodarcze.

Fotografia 9 Incydentalna zabudowa usługowa na terenie byłego poligonu przy ul. Bydgoska i Wawelska

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Fotografia 10 Niezagospodarowany teren byłego poligonu przy ul. Bydgoska i Wawelska

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Lotnisko**

Podobszar położony w zachodnio – północnej części miasta, teren byłego lotniska wojskowego, ograniczony od południa Al. Wojska Polskiego, od północy ścianą lasu, od wschodu : w części ul. F. Chopina, a w części granicą podobszaru „Rejon lotniska”. Teren opuszczony i niszczący. Zgodnie z planami obronnymi kraju do zachowania jest funkcja lotniskowa. W rejonie w analizowanym okresie nie były prowadzone żadne procesy inwestycyjne.

- **Rejon Lotniska**

Podobszar przyległy do terenu byłego lotniska wojskowego, ograniczony ulicami Lotniczą i F. Chopina. Teren jest częściowo wyposażony w sieć infrastruktury technicznej. Teren bezpośrednio przylega do granic podobszaru rewitalizacji zamieszkałego, osiedla Śródmieście. W rejonie rozwija się wielorodzinna zabudowa mieszkaniowa m.in. poprzez adaptację budynków pokoszarowych, wydano pozwolenie na budowę żłobka (również adaptacja budynku). Rejon jest w trakcie przekształceń funkcjonalnych.

Fotografia 11 Budynki pokoszarowe w trakcie adaptacji na budownictwo wielorodzinne

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon Al. Powstańców Wlkp. i ulicy Kossaka**

Podobszar został dodany do obszaru rewitalizacji w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych. Na konieczność włączenia terenu powojkowego do obszaru rewitalizacji wskazywali przedstawiciele jednego z podmiotów tam funkcjonujących. Rejon Al. Powstańców Wlkp. i ulicy Kossaka został częściowo przekształcony po przejęciu w użytkowanie przez podmioty prywatne i publiczne. W rejonie następuje adaptacja obiektów poprzemysłowych na funkcje usługowe i inne związane z działalnością gospodarczą. Należy uznać, że rejon w dużym stopniu został przekształcony na nowe funkcje.

Fotografia 12 Zagospodarowanie terenu w rejonie Al. Powstańców Wlkp. i ulicy Kossaka

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulicy Zakopiańskiej**

Podobszar stanowi zwartą jednostkę przestrzenną położoną w sąsiedztwie centrum miasta. Granicami obszaru są linie rozgraniczające ulic: Zygmunta Starego i 14 Lutego, terenów zamkniętych PKP oraz rzeki Gwdy. Obszar obejmuje tereny poprzemysłowe i nieruchomości pokolejowe. W obszarze poza incydentalną budową instalacji wewnętrznej w budynku wielorodzinnym i budową sieci energetycznej nie są realizowane inne inwestycje.

- **Tereny PKP**

Granice obszaru są linie rozgraniczające ulic: Zygmunta Starego, Pomorskiej, 14 Lutego, terenów zamkniętych PKP oraz rzeki Gwdy. Teren ma charakter zamknięty, zlokalizowane są na nim nieruchomości pokolejowe i PKP przeznaczone do przekształceń. Na terenie funkcjonuje dworzec kolejowy, przy czym wymaga się zachowania jego podstawowej funkcji dworca pasażerskiego. Dworzec PKP został zmodernizowany przez PKP S.A. w latach 2014-2015. W latach 2017-2019 zmodernizowano peron i zabytkową wiatę, dworcowe tunele, zamontowano windy. Prace realizowane były przez PKP PLK.

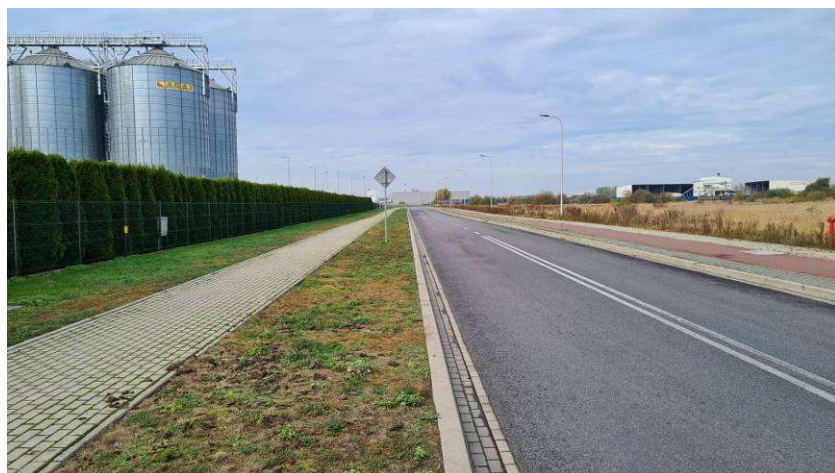
Większość budynków dworcowych nie jest obecnie eksploatowana zgodnie z przeznaczeniem, albo ich eksploatacja została zakończona. W obiekcie Dworca PKP znajduje się siedziba Straży Miejskiej oraz Centrum Monitoringu Wizyjnego. W dworcowych pomieszczeniach działa Centrum Organizacji Pozarządowych. W Kawiarence Dworcowej, prowadzonej przez Spółdzielnię Socjalną Nowe Horyzonty, odbywają się różnorodne spotkania, ciekawe wydarzenia kulturalne i społeczne, sprzyjające m.in. integracji międzypokoleniowej.

W rejonie w analizowanym okresie zgłoszono jedynie rozbiórkę hali magazynowej.

- **Rejon ulicy Wawelskiej**

Podobszar położony w południowo-wschodniej części miasta. Granicą obszaru jest linia kolejowa do Chojnic i ogródki działkowe od północnego - zachodu, ulica Wawelska od północy oraz linia kolejowa do Bydgoszczy od południa. Rejon podlega bardzo intensywnym przekształceniom, powstaje tu nowa strefa przemysłowa. W analizowanym okresie wydano pozwolenia na kilka budynków usługowych i hal magazynowo-produkcyjnych. Miasto inwestuje w infrastrukturę liniową.

Fotografia 13 Infrastruktura drogowa i pieszo-rowerowa wybudowana w rejonie ulicy Wawelskiej

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Fotografia 14 Zakłady produkcyjne przy ul. Wawelskiej

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulicy Młodych**

Podobszar położony w południowo-wschodniej części miasta, ograniczony ulicą Młodych, terenem GPZ, terenem Dworca Celnego, torowiskiem trasy kolejowej do Bydgoszczy, drogą krajową nr 11 – w przebiegu wschodniej zewnętrznej obwodnicy miasta oraz linią kolejową do Poznania. W rejonie miasto inwestuje w infrastrukturę drogową i inną sieciową. Teren dawnych pól irygacyjnych został zrewitalizowany przez miasto z udziałem środków unijnych i został przygotowany do prowadzenia działalności gospodarczej. Podlega przekształceniom, działki inwestycyjne znajdują kolejnych nabywców.

Fotografia 15 Zakład produkcyjny Zbyszko Company S.A. ul. Młodych

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulic: Warsztatowej – Pomorskiej**

Podobszar stanowi zwartą jednostkę przestrzenną położoną w zachodnio-południowej części miasta w granicach ulic Warsztatowa i Pomorska. Jest to teren po byłych Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego w Pile (ZNTK). Obszar jest w całości zainwestowany. Za czasów ZNTK funkcjonowały na nim szkoła przyzakładowa, przyzakładowa stołówka, zaplecze socjalne i pralnia. Na terenie zlokalizowane są urządzenia transportu kolejowego

i samochodowego. Zlokalizowane na obszarze zespoły obiektów pełnią aktualnie funkcje produkcyjne, składów i magazynów, handlowe, usługowe, administracyjne i edukacyjne. Budynki adaptowane są głównie w formie prowizorycznej. Część z istniejących obiektów została poddana modernizacji przez obecnych użytkowników. Pozostałe obiekty wykazują wysoki stopień degradacji i zużycia technicznego. Wymagają remontów, termomodernizacji, rozbiórek. W analizowanym okresie wydano pozwolenie na budowę jednej hali produkcyjnej oraz przebudowy i adaptacji budynku na sale dydaktyczne. Obszar wymaga dalszych przekształceń.

Fotografia 16 Zabudowania i droga w rejonie ulic Warsztatowa i Pomorska

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Fotografia 17 Zabudowania i droga w rejonie ulic Warsztatowa i Pomorska

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulic: Krzywej – Długosza**

Podobszar stanowi zwartą jednostkę przestrzenną położoną w zachodniej części miasta przy drodze wojewódzkiej nr 179 w kierunku Gorzowa Wlkp. Jest to obszar po byłych Kujawskich Zakładach Przemysłu Lniarskiego LINUM w Pakości (producencie płyt paździerzowych oraz wyrobów z lnu i konopi), a także Zakładach Przemysłu Lniarskiego „LENWIT” w Witaszycach (ZPL), bazie magazynowej WPHW, Przedsiębiorstwie Państwowym „POLMOZBYT”, Spółdzielni Rzemieśniczej Wielobranżowej. Podobszar ma charakter zabudowy produkcyjnej

i produkcyjno-usługowej. Rejon ulic Krzywej i Długosza jest w dużej części wyłączony ze struktury przestrzennej miasta. Na terenie niezabudowanym brak jest uzbrojenia. Zlokalizowane na tym terenie zespoły obiektów pełnią aktualnie funkcje magazynowe, produkcyjne, handlowe, garażowe i administracyjne. Budynek, w przeważającej części budowane w technologiach lat 50-tych i 70-tych, wykazują wysoki stopień zużycia technicznego. Wymagają remontów, termomodernizacji, rozbiórek, wymiany wewnętrznych instalacji elektrycznej, wodnej i kanalizacyjnej. W analizowanym okresie wydane zostały tu pozwolenia na zabudowę produkcyjną i magazynową, infrastrukturę sieciową oraz drogi. Teren wymaga dalszych przekształceń. Należy również wziąć pod uwagę konieczność likwidacji konfliktu funkcjonalnego zabudowy przemysłowo-magazynowej i mieszkaniowej, w tym noclegowni.

Fotografia 18 Droga do modernizacji w rejonie ulic Krzywej i Długosza

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Fotografia 19 Działki do zabudowy w rejonie ulic Krzywej i Długosza

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulicy Giełdowej: teren po wysypisku śmieci**

Podobszar położony jest we wschodniej części miasta, w granicach ulic Giełdowej i Handlowej. Obszar nie jest zainwestowany ani zamieszkały. Teren przeznaczony jest dla zabudowy usługowej, z dopuszczeniem zabudowy produkcyjnej. W analizowanym okresie nie rozpoczęto żadnych procesów budowlanych.

Fotografia 20 Niezainwestowany teren po wysypisku śmieci w rejonie ulicy Giełdowej

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

- **Rejon ulicy Młodych: teren po Zakładach Przemysłu Ziemniaczanego**
Podobszar położony jest we wschodniej części miasta, na odcinku od ul. Śmiłowskiej do torów PKP linii Piła-Chojnice. Jest to obszar poprzemysłowy, w całości zainwestowany, wykorzystywany wcześniej do prowadzenia działalności produkcyjnej przez Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego ZETPEZET w Pile Sp. z o.o. Funkcjonowały na nim obiekty uzupełniające funkcje produkcyjne PPZ, w tym: magazyny, biura, stołówka z kuchnią, warsztaty, przychodnia zakładowa. Budynek wymaga remontów, termomodernizacji, wprowadzenia nowych funkcji. W analizowanym okresie nie rozpoczęto żadnych procesów budowlanych.
- **Rejon Placu Staszica: teren po Zakładach Mięśnych**
Podobszar po Zakładach Mięśnych w Pile (wcześniej pełnił funkcję wybudowanej w 1889 r. rzeźni miejskiej). Rejon został w całości zainwestowany. Powstał tu wielkopowierzchniowy obiekt handlowy.

Fotografia 21 Wybudowany w rejonie wielkopowierzchniowy obiekt handlowy wraz z otoczeniem

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Fotografia 22 Wybudowany w rejonie wielkopowierzchniowy obiekt handlowy wraz z otoczeniem

Źródło: Lider Projekt Sp. z o.o.

Związane z procesami inwestycyjnymi może być prawo pierwokupu, które zostało określone w uchwale Nr XXVIII/428/16 Rady Miasta Piły z dnia 20 grudnia 2016 r. dla 3 podobszarów przemysłowych: Rejon ulicy Wawelskiej, Rejon ulicy Młodych; Rejon ulic: Krzywej-Długosza i 1 podobszaru powojkowego: Rejon Lotniska. Uprawnienie to zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji wygaśnie po dwóch latach obowiązywania tj. 12 stycznia 2019 roku. Zgodnie z zapisami w Gminnym programie rewitalizacji dla miasta Piły możliwe jest ustanowienie na okres 10 lat Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji, na 5 podobszarach: Osiedle Zamość – zachód, Rejon ulicy Wawelskiej, Rejon ulicy Młodych, Rejon Lotniska, Rejon ulic: Krzywej-Długosza. Ustanowienie Strefy oraz dokładny zakres jej regulacji musi być przedmiotem odrębnej uchwały Rady Miasta Piły.

9. Wyniki wywiadów indywidualnych i spotkania z Komitetem Rewitalizacji miasta Piły

W październiku 2021 r. odbyło się spotkanie z członkami Komitetu Rewitalizacji miasta Piły poświęcone omówieniu zagadnienia dotyczącego oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły.

Respondenci przeprowadzonych wywiadów indywidualnych (pilscy samorządowcy, aktywiści, działacze kultury, sportu, kierownicy jednostek organizacyjnych Miasta Piły) nie mieli wątpliwości, że na obszarach rewitalizacji – Śródmieściu oraz Zamościu widać pozytywne efekty dotychczasowych działań rewitalizacyjnych, jednakże tereny te w dalszym ciągu cechują się z głębszymi problemami niż pozostałe pilskie osiedla. Wskazane obszary rewitalizacji charakteryzują się znacznie wyższym współczynnikiem wyludnienia się niż miasto Piła. Wśród przyczyn takiego stanu wskazywano: brak przyjaznej infrastruktury, zły stan techniczny budynków, brak nowych inwestycji w zakresie budownictwa mieszkaniowego w tym obszarze, brak placówek oświatowo-opiekuńczych (szczególnie w rejonie Zamość-zachód, większą atrakcyjność mieszkaniową innych osiedli Piły, w których funkcjonują lub budowane nowoczesne bloki o wyższym standardzie niż śródmiejskie kamienice. Według respondentów wyludnianie się obszaru rewitalizacji będzie w przyszłości generowało kolejne problemy – ponadstandardową reprezentację osób starszych, miejscowe ubożenie oraz lokalne wymieranie handlu i usług.

Na obszarze Osiedli Śródmieście oraz Zamość - zachód brakuje miejsc spotkań dla lokalnej społeczności, w których można by realizować działania miękkie mające na celu edukację obywatelską, włączanie mieszkańców w działania kulturalne czy rozwojowe.

Według respondentów należy kontynuować działania naprawcze w obszarze rewitalizacji. Dostrzega się koncentrację w obszarze rewitalizacji problemów społecznych, przy czym większość respondentów jako problematyczny teren postrzega przede wszystkim rejon ulicy Młodych.

Członkowie Komitetu Rewitalizacji miasta Piły również dostrzegają, że problem wyludniania się obszaru rewitalizacji jest dużym zagrożeniem dla jego sytuacji społecznej i ekonomicznej. Gorsza niż w innych rejonach miasta jakość życia jest postrzegana jako główna przyczyna wyludniania się obszaru rewitalizacji. Członkowie Komitetu Rewitalizacji miasta Piły wskazują na konieczność poprawy jakości zabudowy, rozwijanie edukacji, usług kultury i innych społecznych, poprawę infrastruktury rowerowej, zwiększenie bezpieczeństwa pieszych, ograniczenie ruchu samochodowego w obszarach centralnych. Na Osiedlu Zamość należy realizować projekty miękkie skierowane na dzieci i młodych ludzi, stworzenie lokalnego klubu. Członkowie Komitetu podkreślają, że projekty miękkie powinny być realizowane w większym zakresie po zakończeniu inwestycji infrastrukturalnych.

10. Podsumowanie i rekomendacje

Minęły trzy lata od uchwalenia, ze zmianą, Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły. Procesy rewitalizacyjne rozpoczęły się wcześniej, jednak ostatnie lata przyniosły wiele pozytywnych zmian. Widoczna jest poprawa sytuacji społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej i środowiskowej. Wnioski te można wysnuć zarówno na podstawie przeprowadzonych analiz statystycznych, jak i badań społecznych. Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest depopulacja obszaru rewitalizacji oraz starzenie się społeczeństwa, które może prowadzić do kryzysu gospodarczego obszaru, a w konsekwencji dalszej zapaści społecznej i funkcjonalno-przestrzennej. Problem ten wymaga zmiany priorytetów w planowaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy skupić się przede wszystkim na tych, które zatrzymają lub złagodzą trend odpływu mieszkańców. Należy wziąć pod uwagę, że odwrócenie trendu będzie bardzo trudne lub niemożliwe. **Z tego względu rekomenduje się przeprowadzenie aktualizacji Programu.**

Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są realizowane. Tempo ich wdrażania jest wolniejsze niż planowano. Niektóre projekty nie będą w ogóle zrealizowane, tak wynika z deklaracji podmiotów, które miały je wdrażać. Należy również zakładać wraz z upływem czasu wiele projektów jeszcze nierozpoczętych ulegnie zmianie pod względem zakresu lub innych założeń. Pojawiły się też nowe potrzeby i wyzwania rozwojowe miasta. **To kolejne przesłanki do aktualizacji Programu.**

Przeprowadzone badania wykazały, że granice obszaru rewitalizacji w części zamieszkałej nie wymagają obecnie korekty. Inaczej przedstawia się sytuacja w odniesieniu do obszarów niezamieszkałych. Dwa podobszary rewitalizacji - rejon Placu Staszica: teren po Zakładach Mięsnych oraz rejon Al. Powstańców Wlkp. i ulicy Kossaka, przeszły przekształcenia w całości lub w znacznym stopniu. **Przy opracowaniu kolejnego programu rewitalizacji rekomenduje się analizę części obszarów niezamieszkałych w aspekcie utrzymania ich w obszarze rewitalizacji.**

Spisy tabel, rysunków i fotografii

Tabela 1 Obszar rewitalizacji – dane liczbowe za rok 2020.....	4
Tabela 2 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 1.1	15
Tabela 3 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 1.2	16
Tabela 4 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 2.1	17
Tabela 5 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 2.2	18
Tabela 6 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.1	19
Tabela 7 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.2	19
Tabela 8 Przedsięwzięcia rewitalizacyjne celu szczegółowego 3.3	20
Tabela 9 Finansowanie projektów rewitalizacyjnych według typów projektów (podstawowe, uzupełniające)	21
Tabela 10 Finansowanie projektów rewitalizacyjnych według źródeł	22
Tabela 11 Realizacja celów strategicznych.....	26
Tabela 12 Ocena wskaźników dla sfery społecznej.....	29
Tabela 13 Ocena wskaźników dla sfery gospodarczej.....	29
Tabela 14 Ocena wskaźników dla sfery funkcjonalno-przestrzennej.....	30
Tabela 15 Ocena wskaźników dla sfery środowiskowej.....	31
Tabela 16 Wyniki ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców	32
Tabela 17 Hierarchizacja problemów w ocenie ankietowanych w roku 2021 (próba = 390)	33
Tabela 18 Hierarchizacja problemów w ocenie ankietowanych w roku 2017 (próba = 523)	34
Tabela 19 Uchwały dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w granicach obszaru rewitalizacji w okresie 26.09.2017 – 28.09.2021.....	35
Tabela 20 Liczba zamierzeń budowlanych podjętych w okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji.....	37
Tabela 21 Zamierzenia budowlane według rodzajów podjęte w okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji	38
Rysunek 1 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny zamieszkałe.....	5
Rysunek 2 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny przemysłowe, w tym pokolejowe.....	6
Rysunek 3 Mapa obszaru rewitalizacji – tereny powojskowe.....	7
Rysunek 4 Mapa celów GPR	9
Rysunek 5 Przedmiot oceny	10
Rysunek 6 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji.....	39
Rysunek 7 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji na terenach zamieszkałych.....	39
Rysunek 8 Udział poszczególnych funkcji budynków, obiektów, na które zostały wydane pozwolenia na budowę w okresie w ogóle pozwoleń na budowę wydanych w analizowanym okresie od 26.09.2017 r. do 10.08.2021 r. w obszarze rewitalizacji na terenach niezamieszkałych.....	40
Fotografia 1 Budynek noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet w Pile po modernizacji ...	11
Fotografia 2 Budynek Szkoły Podstawowej nr 1 po rewitalizacji	12

Fotografia 3 Wsparcie inkubacji pilskich przedsiębiorstw z sektora MSP.....	13
Fotografia 4 Realizacja projektu „Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez poprawę mobilności miejskiej w Pile” – przy ulicy Wawelskiej.....	13
Fotografia 5 Modernizacja budynku mieszkalnego przy ulicy Towarowej.....	14
Fotografia 6 Modernizacja budynku mieszkalnego przy ulicy O.M. Kolbe.....	14
Fotografia 7 Nowa infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenach nadrzecznych.....	15
Fotografia 8 Budynki mieszkalne w rejonie ulicy Podchorążych.....	42
Fotografia 9 Incydentalna zabudowa usługowa na terenie byłego poligonu przy ul. Bydgoska i Wawelska	43
Fotografia 10 Niezagospodarowany teren byłego poligonu przy ul. Bydgoska i Wawelska	43
Fotografia 11 Budynki pokoszarowe w trakcie adaptacji na budownictwo wielorodzinne.....	44
Fotografia 12 Zagospodarowanie terenu w rejonie Al. Powstańców Wlkp. i ulicy Kossaka	44
Fotografia 13 Infrastruktura drogowa i pieszo-rowerowa wybudowana w rejonie ulicy Wawelskiej..	45
Fotografia 14 Zakłady produkcyjne przy ul. Wawelskiej	46
Fotografia 15 Zakład produkcyjny Zbyszko Company S.A. ul. Młodych	46
Fotografia 16 Zabudowania i droga w rejonie ulic Warsztatowa i Pomorska.....	47
Fotografia 17 Zabudowania i droga w rejonie ulic Warsztatowa i Pomorska.....	47
Fotografia 18 Droga do modernizacji w rejonie ulic Krzywej i Długosza.....	48
Fotografia 19 Działki do zabudowy w rejonie ulic Krzywej i Długosza	48
Fotografia 20 Niezainwestowany teren po wysypisku śmieci w rejonie ulicy Giełdowej.....	49
Fotografia 21 Wybudowany w rejonie wielkopowierzchniowy obiekt handlowy wraz z otoczeniem .	49
Fotografia 22 Wybudowany w rejonie wielkopowierzchniowy obiekt handlowy wraz z otoczeniem .	50

Załączniki do Oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Piły

- Załącznik 1. Stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych – na podstawie informacji dostarczonych przez realizatorów
- Załącznik 2. Pozwolenia na budowę wydane na obszarze rewitalizacji w okresie od 26.09.2017 do 10.08.2021
- Załącznik 3. Mapa